

laiškas lietuviams

VASARIS 1996 FEBRUARY

TEVYNEI	37	Algirdas Paliokas SJ
GALIMYBĖ SUGRĮŽTI Į VISUOMENĘ	43	Rytis Gurkšnys SJ
JĖZAUS ŽEMIŠKAS GYVENIMAS	46	Kun. Petras Linkevičius
KAS PASTŪMĖJO ERODIADĄ NUSIKALSTI	49	Kun. K.J. Ambrasas SJ
BŪKITE PASIRUOŠĘ	51	Chiara Lubich
TYLOS PSALMĖ	51	Aldona Puišytė
TĖVO BENEDIKTO ANDRUŠKOS KŪRYBINIS PALIKIMAS	54	Zita Surintienė
JĖZUS IŠ NAZARETO	56	Kun. C.C Martindale SJ
KITUS ĮVEIKTI GALI DAUG KAS	60	Monika Norvilaitė
ŠEIMA-MEILĖS MOKYKLA	62	Indrė Bartašiūnienė
KALBA	64	Juozas Vaišnys S J
ATGARSIAI	65	Red.
TĖVYNĖJE	67	Marija A. Jurkutė
ŠYPSULIAI	70	Red.
TRUMPAI	71	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas A. Kezio nuotraukomis
Viršelio piešinys — dail. Gražinos Didelytės.
Skyrių vinjetės — dail. Rimanto Dichavičiaus.
Lietuviškas raidynas-Jono Bogutos.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (ISSN 301-540)— LETTERS TO LITHUANIANS is published monthly except July/August, vwhen bimonthly, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1996 / VASARIS - FEBRUARY / VOL. XLVII, NO. 2

TĖVYNEI

Algirdas Paliokas SJ

Vasario 16. Ką pasakysiu Tėvynei. Ar priminsiu jai gražiausius jos istorijos tarpsnius? Ar kalbėsiu apie tautos didvyrius? Ar verksiu su verkiančiais ir džiaugsiuos su vilties spindulėlį pagavusiais? Tai gerai, to reikia, bet man rūpi Tavo žaizdos, Tėvyne. Juk tau be perstojo skauda. Man rūpi Tavo nepritekliai, vargai, pavojai... Noriu pasakyti ne tik paguodžiantį žodį, bet ir atskleisti šio meto prasmę ir dovanoti vilties.

Girdžiu: "Ak, kaip nešildo mūsų laisvę, ji vargšais ir alkanais padarė mus... Anksčiau buvo kitaip.. Miela mano Tėvyne, argi nematai, kad dabar Rytai dar skurdesni už Tave. Ir jei ne vasario 16, ir tu būtum ne 50, o 73 metus tą nužmoginantį režimą kentėjus. Dabar tau duota galimybė gyventi kitaip. Tačiau tik *galimybė*. O viską reikia pasidaryti patiems ir eiti reikia patiems. Sakau Tau: kas griūva, atsikelia, kas eina, nueina, pastangos vainikuojamos vaisiais. Tik rankas nuleidusieji išmaldos prašo, tik viltį praradusieji iškeliauja.

A. Kezio nuotr.

Tačiau nenurimstantys *kodėl* neleidžia ramiai Tau gyventi. Jie neatstoja dieną ir naktį. Kodėl, atėjus laisvei, dinga materialinė gerovė? Kodėl vieni per daug sotūs, o kiti badauja? Kodėl palaipsniui įsigali džiunglių įstatymai? Kodėl nėra išeities? Ak, jeigu galėtum žinoti, kodėl taip yra dabar, kas dėl to kaltas, ką daryti, tada būtų lengviau ir sunkumus nešti, ir eiti pirmyn.

Blogio taktika

Prisimename ką tik praėjusius dvasinės nelaisvės ir materialinio apsirūpinimo metus. Bet juk taip nebuvo visą laiką. Reikia taip pat prisiminti su ta sistema atėjusias žudynes ir materialinį skurdą tiek mieste, tiek kaime. Tik-tai vėliau žmonės prisitaikė, prakuto. Kiti net pradėjo nejusti dvasinės priespaudos.

Anapus yra du pasauliai: šviesos ir tamsos, gėrio ir pikto. Abiem pasauliams be galo rūpi žmonija. Blogio pasaulis tos santykinės materialinės gerovės laikais stengėsi užliūliuoti, prigesinti žmogaus dvasinės reikmės bei jos polėkius. Darė visa, kad niekas žmogui antgamtinio pasaulio nė neprimintų, kad kiekviena dvasingesnė akcija būtų užslopina. Buvo įtaigaujama: “Nėra nieko anapus, viskas čia. Mes, šaunūs socializmo vaikai, esame sotūs, laimingi ir kuriame komunistinį rojų”. Net ir laisvesniais paskutiniaisiais dešimtmečiais budrios akys visus stebėjo ir sekė, ką reikia, slopino, persekiojo, engė, vadus naikino, kad tik dvasingumo židiniai neįsidedtų, kad tikėjimo liepsnelė žmonės nesidalintų, kad su senaisiais būtų palaidotas ir pats Dievas. Blogio pasaulis buvo ramus. Viskas ėjo pagal planą. Kunigų skaičius prievarta buvo mažinamas, tikinčiųjų skaičius mažėjo pats. Vyresnis ir jaunas jaunimas, be tikėjimo žinių išaugęs, tapo apatišku, liberaliu, bedievišku. Žmogus be Dievo tapo ir žmogumi be moralės. Senuosius keitė subrendusi, bet jau prarastoji karta. Blogio pasaulis triumfavo tiek daug nuveikęs per 50 metų. Jis buvo geras paklusniesiems iki tokio laipsnio, kad jie nu-

stoję justų dvasinę priespaudą. Po sovietine saule jiems buvo šilta ir saugu. O neramiesiems buvo taikomos seniai išdirbtos priemonės. Pirmiausia nuplėšk garbę, apšmeižk, padaryk liaudies priešu, o tada jau susidorosi taip, kaip norėsi. Buvo sąlyginė pusiausvyra, nors ir priverstinė.

Dievo stebuklu atėjus laisvei, pusiausvyra suiro. Daug kas pasisuko netikėtomis kryptimis. Baigėsi diskriminacija dėl tikėjimo. Dievas gavo teisę prieiti prie savo kūrimo. Bet sujudo, sukruto blogio pasaulis. Kaip laisvam žmogui užtvirti kelią į Dievo pažinimą, į išganyką?

Pirma. Išaukštinus Vakarus, prijungti Lietuvą prie Europos kanalizacijos. Jaunimas ir net vaikai gerte gėrė ir geria nematytus vaizdus. Seksas ekrane, seksas širdyje, seksas bei prievarta gyvenime. Šėtonui aišku, kad tokiose širdyse kam kam, bet Dievui vietos tikrai nebus. Tai dar ne viskas. Taip pat iš užsienio atėjo sukčiavimo, apgaudinėjimo, vogimo, neteisingo biznio ir kt. metodai, gerai išdirbti, todėl teisingumo nekliudomi.

Antra. Atimti pragyvenimo minimumą. Tada žmonės pradės keikti laisvę ir, ilgdamiesi buvusios gerovės, patys sugrįš į kitaip pavadintus, gražiai perdažytus nelaisvės namus.

Trečią smūgį turi suduoti tautai įvairių rūšių nusikaltėliai. Su įsibaiminusiais žmonėmis galėsi daryti, ką nori, jei tik pažadėsi apsaugą. Beje, jie nedrįs reikalauti savo teisių, galėsi engti, kiek norėsi.

Blogio ir Gėrio santykis

Niekada blogis pats neužleidžia savo pozicijų. Jis pasinaudoja kiekviena silpna demokratijos vieta. Anksčiau vienaip, dabar kitaip, bet visada turi būti kankinamas žmogus. Pagal Dievo paveikslą sukurtas, atpirkimu pašauktas į Dievo karalystę, išaukštintas, apdovanotas... todėl melo ir pavydo tėvo nekenčiamas, jo taikiniu nuo žmonijos sukūrimo tapęs, menkas ir didingas, silpnas ir galingas, žemės valdovas

žmogus. Kad žemę neteisingai valdytų, kad taptų blogio vergu, kad amžinybė būtų nelaiminga, pikto pasaulis ir jo tarnai daro viską, kad tik žmogus nerastų Dievo, kad tikintieji vietoj maldos vartotų keiksmus ir kritiką, kad turtingieji turėtų tiek malonumų, jog galėtų Dievą visai pamiršti...

O buvo tautos pakilimo laikai, kai iš Lietuvos bažnyčių kasdien kilo į dangų rožino ir kitų maldų pynės. Ir laisvė mums buvo padovanojama. Dabar jau *patys* turime nešti laisvės vėliavą ir laimėti kovą prieš blogį. Nelengva buvo 1918 m. paskelbtą laisvę apginti nuo rusų, lenkų ir vokiečių. Nelengva buvo Mozės išvestai į laisvę žydų tautai gintis nuo priešų bei įvairiausiuose sunkumuose ir nepritekliuose 40 metų eiti į Pažadėtąją Žemę. Kodėl vietoj kelių mėnesių jie turėjo keliauti 40 metų? Pačioje kelionės pradžioje ne kartą tauta murmėjo ir net kilo prieš Dievo siųstąjį Izraelio vaduotąjį Mozę, grėžėsi į stabmeldystę. Nuodėmių kalnai užtvėrė kelia į Pažadėtąją Žemę net 40-čiai metų. Lygiai ir Lietuvos kelias į dvasinę laisvę ir materialinę gerovę gali būti trumpas arba labai ilgas.

Su blogiu kova dar nelaimėta. Blogis viršija gėrį. Todėl tautai taip sunku alsuoti. Dabar ypač reikia maldos ir bado dienų, bet jau kitokių, neviešų. Kitas laikas, kitos priemonės. Šioje tyloje nematomoje kovoje mums reikia tiek sustiprinti gėrio potencialą, kad paskandintume blogį.

Ne, neužtenka Raudonojo Slibino nukankintųjų kraujo, kad Lietuva gautų iš karto viską. Dievas laukia gyvųjų apsisprendimo ir jų įsijungimo į kovą su blogiu, aišku, pradedant nuo savęs. Kol pats žmogus nėra laisvas nuo blogio įtakos, tol jis neturi galios šalinti jį iš savo aplinkos ir tautos. Ar yra galimybė pergalėti blogį be Dievo? Nėra! Jokios! Nuo rojaus laikų žmogus labai dažnai pralaimi. Nesame didesni už Tautų Apaštalą, kuris prisipažįsta: „Aš nedarau gėrio, kurio trokštu, o darau blogį, kurio

nenoriu” (Rom 6, 19). Tas pats apaštalas aptaria blogio jėgą: „mes grumiamės ne su krauju ir kūnu, bet su kunigaikštystėmis, valdžiomis, šių tamsybių pasaulio valdovais ir dvasinėmis blogio jėgomis dangaus aukštumose” (Ef 6, 12). Ką gali žmogus prieš šias galingas dvasias? Kūnas prieš dvasią yra bejėgis. Tiktai tada, kai žmogaus dvasia, daugiau ar mažiau atsipalaidavusi nuo pikto įtakos, yra pripildoma Dievo galios, kada žmogus kovoja ne savo, o Dievo jėga, tada jo kova sėkminga. Be Bažnyčios, be susitaikinimo sakramento, be dvasinės jėgos sakramento — Eucharistijos žmogus — tik gerų norų pilna, lengvai pavardeniui nešama skiedrelė. Tegu ta skiedrelė ir talentingiausiai kritikuoja veikėjus, iškelia jų klaidas, tegu bando šaukti tautą į žygį ar paskleidžia naujas reikšmingas idėjas, viskas veltui, nes ji pati nešama pavardeniui, ji tiktai kitų valdoma skiedrelė. Tuo tarpu Dievo galios pilno žmogaus žodis yra galingas, nes iš jo plaukia jau ne žmogaus, o Dievo jėga. Tebūna tik jų daug daugiau nei dabar, o Dievui nuginkluoti bloguosius ir suteikti gerovę geriesiems yra vieni niekai. Viskas bus tą pačią akimirką, kai tapsime to verti.

Vargo prasmė

Nors Lietuvą apsiautęs skurdas yra ir didelė nelaimė, bet Dievas ir jį naudoja savo planams, būtent tautos praregėjimui ir išganymui. Kai žmogui visko trūksta, kai nebelieka kuo pasiremti ir pasitikėti, tada jis prisimena Dievą, pas jį sugrįžta.

Laisvė davė galimybę apsispręsti už gyvenimą pagal Dievo tvarką ar prieš ją. Dabar Dievas laukia žmonių sprendimo. Suteikęs laisvę, Jis lengvai gali duoti ir mažesnių dalykų, aišku, pirmausia duonos.

Įsivaizduokime: didelė dauguma Lietuvos žmonių jau tikintys, bažnyčios pilnos, Dievo įsakymai šventai laikomi. Ar gali tokiai tautai Dievas duoti nepageidaujamą valdžią, ar

galėtų tada blogis siautėti kaip dabar? Jei žemėje nėra teisingumo, tai anapus jis yra tobulas. Būtų neteisinga, jei dvasingumo potencialo nelydėtų materialinės gerovės tam tikras lygmuo.

Gėrio potencialą turime stiprinti nuolatos. Už tai atsako pirmiausia visi tikintieji. Jie žino, ką daryti, kaip gelbėti save ir tautą.

Bedarbiai ir pensininkai turi marias laiko. Kokia šio laiko prasmė? Kam jis turi būti skirtas? Aišku, tautos gelbėjimui. Jeigu jie sunaudotų laisvą laiką malda, tada savo malda jie „neštų“ dirbančiuosius, kurie tam neturi laiko, tada jie prieš Dievą atstotų ir tuos, kurie netiki ir nesimeldžia. Į maldą įeina Šv. Rašto ar dvasinės knygos reguliarus skaitymas ir apmąstymas, rožinio malda, lūpų maldos, dažnas dalyvavimas šv. Mišių aukoje, šv. sakramentai, dėl Kristaus teikiama pagalba artimiesiems ir t.t.

Kas aplink mus? Atrodo, lyg visi būtų blogio apnarplioti: dirbantieji neturi laiko bendrauti su Visatos kūrėju, turintieji laiko — ne tam jį sunaudoja. Todėl visur pasimetimas, apatija, nepasitenkinimas. Tuo tarpu mes, tikintieji, galime išgelbėti Lietuvą. Mes galime iššaukti visagalinčią jėgą, kuriai nėra kliūčių.

Ką sako didesnės tautos dalies neturtas? Materialinis skurdas yra dvasinio tautos skurdo išraiška, ženklas, simbolis. Jis šaukte šaukia tautą grįžti prie Dievo. Jis padeda suprasti pirmąjį Kristaus palaiminimą: „palaiminti dvasingieji vargdieniai: jų yra dangaus karalystė“ (Mt 5,3). Nuostabu: gali jau dabar gauti dangaus karalystę (ar dar turi šis gyvenimas koki nors kitą tikslą be šio?), jei esi *dvasingas vargšas*.

L. Evelyn rašo: „Kiekvienas žmogus yra vargšas, pats to nežinodamas. Materialus neturtas palaimintas todėl, kad jis kaip matomas ženklas išreiškia žymiai didesnį ir visuotinesnį neturtą — dvasinį skurdą, mūsų skurdžios meilės ir skurdaus tikėjimo neturtą“. Tik

dvasingas žmogus, priėmęs sunkią dabarties situaciją ir suprasdamas jos prasmę, gali džiaugtis. Jis moka pasitenkinti tuo mažu trupinėliu, kurį turi, jis nesisieloja dėl ateities, nes turi dosnų ir mylintį Tėvą danguje, kuris pasirūpins viskuo. Kristus užtikrina: „Jūs pirmiausia ieškokite Dievo karalystės ir Jo teisybės, o visa tai bus jums pridėta. Taigi nesirūpinkite rytdiena, nes rytoj jus pats pasirūpins savimi“ (Mt 6, 33-34).

Tereikia jį mylėti visa savo menkos širdies galia, jo tvarkos kuo tobuliau laikytis. Už krikščionišką skurdo priėmimą, už atsiavimą mus mokančiam ir kreipiančiam Dievo Žodžiui, už Dievo valios pildymą — dangus. Ar to dar per mažai?!

Nusikaltimas ir bausmė

Kiekvieną tautą ištinka tai kilimo, tai kritimo periodai. Kai kurios tautos žūsta susimaišydamos su kitomis. Tačiau galioja tie patys dėsniai kiekvienai tautai. Stebėdami Dievo išrinktos tautos gyvenimo bangavimą, galime rasti atsakymą į mus kankinančius klausimus. Ir tikrai tikrą atsakymą gausime, nes ten kalba ir veikia Dievas!

626 m. prieš Kristų Dievas pašaukė Jeremiją eiti pranašo tarnybą. Dievo vardu jis perspėjinėjo tautą dėl jos nuodėmių, ragino atvesti stabmeldystę ir grįžti prie tikrojo Dievo. Skelbė Dievo bausmes, jei tauta nepasitaisys: „Tavo paties nedorumas nubaus tave, tavasis atsimetimas nuo manęs pasmerks tave“ (Jer 2, 19). Apie Izraelitų moralinį nuosmukį Dievas sako: „Paklajokite Jeruzalės gatvėmis, žvalgykitės ir stebėkite! Ieškokite jos aikštėse, ar rasite žmogų, vykdančį teisingumą ir ieškančį teisybės, idant galėčiau jai atleisti“ (Jer 5,1). O Lietuvoje ar yra daug teisingumo dabar?!

23 metus Jeremijas pranašavo ir šaukė taisyti. Tačiau: „Nuo vienos nuodėmės jie skuba prie kitos, bet manęs nepažįsta“ (Jer 9, 2). Tiek metų, prieš bausdamas savo tautą, Dievas

pranešė, kas jos laukia, ragino taisytis ir grįžti prie tikrojo Dievo. Į visas Dievo pastangas žmonės davė atsakymą Jeremijui. Jie ne tik ignoravo jį, jo skelbimą, bet pradėjo persekioti, kėsinosi nužudyti, vėliau įmetė į kalėjimą. Babilono kariuomenei artinantis, Izraelio vadai prašo Jeremiją kreiptis į Dievą patarimo. Jeremijas jį gauna. Tereikia priimti Nabukadnezaro valdymą, ir taip bus apsisaugota nuo kraujo liejimo, bus galima gyventi ir ramiai dirbti savo tėvynėje. Tačiau didžiūnai klauso netikrų pranašų. Jeruzalė paimama, didelė tautos dalis išvaroma į nelaisvę. O Dievas perspėjo: “Kovodami prieš kaldėjus, jūs negalite laimėti” (Jer 32,5). Nežiūrint to, kad tauta neatsivertė, kad ji nusipelnė bausmės, nelaimės atveju Dievas jos gailisi, pataria, nori išgelbėti. Bet kokia baisi yra nuodėmės užtarnauta bausmė! Nuo jos niekas negali išsisukti. Nors yra žinoma, ką reikia daryti, žmonės daro priešingai, kad pražūtų. Nusikaltimo ir bausmės sąsaja tokia stipri, kad nepasitaisęs žmogus jokia būdu negali bausmės išvengti. Babilono nelaisvėje izraelitai turėjo išbūti 70 metų.

Nabukadnezaro paliktam valdovui, Dovydo ainiui — Zedekijui Jeremijas stengėsi visais būdais padėti. Jis ragino nesidėti į jokiais politines sąjungas, o grįžti prie tikrojo Dievo. Matyt, dar nebuvo bausmės taurė išgerta, Izraelio tauta toliau kankino save. Didžiūnai kartu su karaliumi sudarė sąjungą su Egiptu. Tada kaldėjų kariuomenė atžygiavusi apsupo Jeruzalę. Atžygiavus faraono kariuomenei į pagalbą, taip Viešpats kalbėjo: “Neapsigaudinėkite manydami: kaldėjai visiškai atsitrauks nuo mūsų, nes jie nepasitrauks! Net jeigu nugalėtumėte visą prieš jus kovojančią kaldėjų kariuomenę ir būtų išlikę tik sunkiai sužeistieji savo palapinėse, net tie atsikėlę galėtų sunaikinti šį miestą ugnimi” (Jer 37, 9-10). Tik atsivertimas, tik nusigręžimas nuo nuodėmių gali išgelbėti ir nuo bausmės. Kitaip netgi sužeistieji gali su-

naikinti sostinę. Jeruzalė ir šventykla buvo sunaikintos, likusieji buvo išvaryti į tremtį. Tautos likučiai vėl klausė Jeremiją, ką dabar daryti. Per jį Dievas liepė nepalikti tėvynės, verstis žemdirbyste ir gyvulininkyste kaip anksčiau ir dar: “Visi žmonės, kurie apsisprendė eiti į Egiptą ir ten gyventi, mirs nuo kalavijo, bado ir maro” (Jer 42, 17). Jie nepaklausė, Egipte Jeremijas toliau pranašavo Dievo vardu, kol galiausiai savo tautiečių buvo nužudytas. Dievo pasiuntinio neklausydami, jie neklausė paties Dievo balso žemėje, nutraukė bet kokią ryšį su Dievu. Ir baisu, ir graudu. Išrinktoji tauta taip elgiasi su savo Dievu.

Izraelio tautos istorijoje tokių atsitikimų gana daug. Ir visada to priežastis — nuodėmė. Be blogio nėra kitų priežasčių.

Tas pats ir su Lietuva. Ne visi joje mato blogį. Tačiau regintieji mato jo labai daug. Laužomi visi Dievo įsakymai. Todėl nusikaltimų pasekmės dabar kankina Lietuvą. “O, kad klausytų manęs mano žmonės, kad mano keliais Izraelis žingsniuotų! Bežiūrint prispausčiau jų priešus, pakreipęs prieš juos savo galingąją ranką” (Ps 80, 14-15). Izraelis, maža valstybė, kaip ir Lietuva buvo apsuptas didelių ir galingų kaimynų. Nežiūrint to, jei tik buvo laisvas nuo blogio, gyveno laisvėje.

Dievas apstus gailestingumo. Jau auga, formuojasi nauja karta. Viltį žiūrėkim į ateitį, nepamiršdami įdėti savo indėlį.

* * *

Lietuva, tu gali eiti pirmyn. Ir ne tik eiti, bet ir kopti aukštyn. Tavyje yra dar toji geroji dalis, kuri gali atsverti už save didesnę blogį. Tik pakilk, susiburk, žvelk viena kryptimi. Ne valdžia, ne Vakarai tave pakeis, bet tu pati, Lietuva! Šimtmečių negandose tu savimi išlikai, momentais peržengdama save. Dabar atėjo kaip tik toks momentas. Patikėk Dievu ir saviimi! Ir pirmyn, manoji Lietuva!

Galimybė sugrįžti į visuomenę

Rytis Gurkšnys SJ

Dvasinės pagalbos jaunimui centras Klaipėdoje nori ir gali padėti spręsti jaunimui ir šeimoms dvasines, psichines ir moralines problemas.

Šiuo sudėtingu ekonominių ir psichologinių pasikeitimų laiku Lietuvoje daug žmonių susirūpinę moraline, psichine ir dvasine padėtimi šalyje, šiandieniniai socialiniai ir politiniai pasikeitimai, ekonominiai sunkumai ir nestabilumas veda daugumą į nusivylimą, skausmą. Prievarta ir agresyvumas tarp žmonių didėja, narkomanija ir alkoholizmas plinta, savižudijų ir nusikaltimų skaičius auga. Įstatymai nesugeba visą šį blogį sureguliuoti. Į visa tai atsižvelgiant, reikia ir būtina žmonėms padėti prie šių radikalių pasikeitimų prisitaikyti.

“Lietuvos Vyriausybė yra apsileidusi socialiniuose klausimuose. Vienintelė jėga, galinti atstatyti Lietuvą yra katalikų Bažnyčia,” — sako Jaunimo centro projekto direktorius kun. Edmundas Putrimas, užaugęs Kanadoje ir dabar dirbantis Toronto lietuvių parapijoje. Pajutęs, kad jis vienas nedaug gali pagelbėti atsikuriančiai Tėvynei, atvyko čia, važinėjo po Lietuvą, stebėdamas, kur labiausiai reikia jaunimui pagalbos, nes, pasak jo, “vienintelė galimybė atkurti Lietuvą yra per jaunimą”. O Klaipėdą jis pasirinko todėl, kad šiame uostamiestyje gyvena įvairių tautybių žmonės, kurie neseniai čia atvyko ir čia neturi gilių

šaknų. Ir jis pastebi, kad klaipėdiečių problemos yra labai panašios kaip Vakaruose. O, be to, miestas neturi jokios aiškos socialinės pagalbos programos bei gauna mažai dėmesio iš lietuvių išeivijos, nes yra toliau nuo kitų didžiųjų Lietuvos miestų Kauno ir Vilniaus.

Taigi būtent Klaipėdoje (Telšių vyskupija) įkūrė E. Putrimas šį Dvasinės pagalbos jaunimui centrą 1994 m. rugsėjo 2 d. O 1995 m. kovo 19 d., šv. Juozapo šventėje, įvyko iškilmingas jo atidarymas. Ši šv. data pasirinkta ne atsitiktinai, nes Centras įsikūręs dar tebestatomoje Šv. Juozapo Darbininko parapijos patalpose šalia augančių didingų naujos bažnyčios mūrų. Taip pat kun. E. Putrimas prisimena: “Aš visada jutau šv. Juozapo globą”. O tuo pat metu ši didžiulė 80 tūkstančių parapijiečių bendruomenė turi tik nedidelę paprastą iš medžio suręstą bažnytėlę šalia naujos bažnyčios, kuri dabar nelengvai ir negreitai stiebiasi aukštyn, tik pačių parapijiečių remiama. Nežiūrint visų sunkumų ir nepatogumų, Jaunimo centras jau turi tris mažus, kukliai apipavidalintus kambarėlius, iš kurių vienas skirtas meninei veiklai ir žaidimams, kitas — psichologiniams pokalbiams, trečiame įrengtas biuras. Šv. Juozapo Darbininko parapijos klebonas Algis Baniulis SJ, kuris yra taip pat ir šio centro direktorius, išstvermingai darbuojasi su kitais ke turiais tėvais jėzuitais šioje didžiulėje bendruomenėje. Žingsniuojau kartu su juo link jau

įpusėtos bažnyčios statybos, kuri savo baltu mūru puošia tą dykumą primenantį lauką, apsup tą sovietinės architektūros daugiaaukščių namų. Nuo gražesniosios statybų pusės iš tolo šalia vieno įėjimo pastebiu užrašą: “Telšių Vyskupijos Dvasinės Pagalbos Jaunimui Centras Klaipėdos mieste”. Viduje mus pasitinka gyvai nusiteikęs ir truputį susimąstęs centro projekto menedžeris Ričardas Liškauskas. Šis Kanadoje gimęs ir užaugęs lietuvis po psichologijos studijų atvyko čia, į Klaipėdą, kur jau daugiau kaip metai praktiškai vienas kuria šį naują centrą. Pastebėjau, kad jis dar tobulina savo lietuvių kalbos žinias. Pagal mano prašymą mielai rodo kuklias centro patalpas ir su užsidegimu pasakoja apie savo darbą, prisimindamas daug nesėkmių ir vargų.

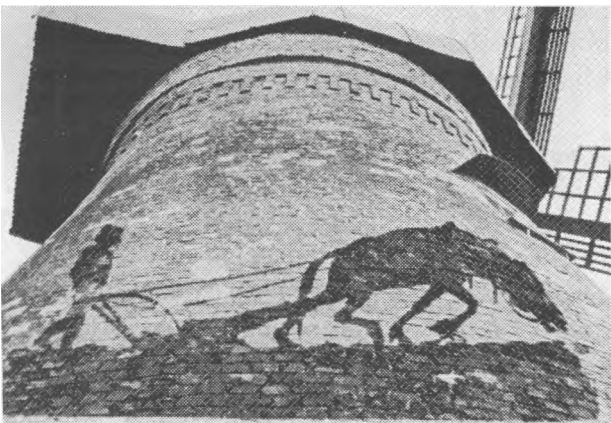
“Šis Kanados ir kitų šalių pavyzdžiu įkurtas dvasinės pagalbos centras gali padėti išspręsti daugumą šalyje iškilusių problemų”, pradeda R. Liškauskas. Dvasinės Pagalbos Jaunimui Centras (DPJC) — visuomeninė organizacija, kuri nesiekia pelno ir nemokamai teikia dvasinę, psichologinę, moralinę pagalbą jaunimui, šeimoms, nežiūrėdama jų socialinės, ekonominės padėties, įsitikinimų bei tautybės. Centras siekia pirmiausia pagerinti Klaipėdos jaunimo ir šeimų psichinę būklę, sudaryti tinkamas sąlygas ir parinkti saugią ir patogią vietą, kur būtų galima suteikti dvasinę pagalbą. Ričardas aiškina: “Visų pirma būtina sudaryti sąlygas pokalbiams ir bendrai veiklai, kur jaunimas ir šeimos galėtų kartu atvirai ir laisvai ieškoti savo problemų sprendimo kelių”. Čia ateina skirtingo amžiaus, profesijų, įsitikinimų žmonės, norintys bendromis jėgomis įveikti krizinį laikotarpį ir sugrįžti į visuomenę.

Pagrindinė centro veiklos kryptis — dvasinė pagalba alkoholikų, narkomanų ir asocialių šeimų nariams. Tuo tikslu jie rengia pokalbius apie alkoholio ir narkotikų žalą, suteikia asmenišką konsultacijas, kuria paramos grupes, atsižvelgdami į problemų pobūdį, organizuoja

vasaros stovyklas šių šeimų vaikams bei dalijasi patirtimi su kitomis atitinkamomis įstaigomis (narkologiniu dispenseriu, vaikų teisių apsaugos tarnyba, “SOS vaikai”). Be šios savo veiklos krypties centras nori padėti jauniems žmonėms spręsti jų dvasines, moralines ir emocines problemas, kad jie galėtų savo nesėkmėse prieš sunkumus atsilaukyti. Didžulis darbas laukia taip pat ruošiant jaunus poras santuokai bei kuriant ir auklėjant krikščioniškas šeimas, kai šalis skyrėbų skaičiumi pirmąją Europoje.

Bet R. Liškauskas tuojau pabrėžia: “Pagrindinė problema Klaipėdoje yra vaikų iš asocialių šeimų teisių gynimas”.

Jeigu visuomenė atstumia asocialius žmones, tai jie netenka vilties pasitaisyti ir sugrįžti į visuomenę, nes mažai kas juos remia ir nori jiems padėti”. Šioje didelėje parapijoje yra apie 400 tokių vaikų, kurių užimtumu niekas nesirūpina. Todėl naujasis jaunimo centras, atsiliepdamas į tai, pradėjo šią vasarą organizuoti dienes vasaros stovyklas. Jos vyko keturiomis pamainomis po dvi savaites nuo birželio vidurio iki rugpjūčio vidurio. Dėl lėšų stokos visi renginiai vyko tik dienos metu ir lauke ant nedidelės pievelės, ir tik per lietų visi persikeldavo į iš anksto numatytą salę. Grupių vadovais ir jų pagalbininkais buvo pakviesti docentai, studentai ir studentės iš Klaipėdos universiteto Pedagoginio fakulteto bei iš Kretingos Šv. Antano kolegijos. Stovyklautojų maitinimu rūpinosi Klaipėdos Katalikų Moterų Draugija, aplinkos tvarkymo ir gražinimo darbams vadovavo Klaipėdos miesto valdybos Gamtonaudos ir Gamtosaugos skyrius ir kitos organizacijos, kurios daug pasitarnavo, kad vaikai ilgai prisimintų nuostabius praėjusios vasaros įspūdžius. Klaipėdos miesto policijos komisariato Nepilnamečių skyrius su Vaikų teisių apsaugos tarnyba rinko

vaikus iš asocialių šeimų bei tuos, kurie linkę nusikalsti, ir siuntė į stovyklą. Šių įstaigų darbu stovyklos rengėjai nebuvo labai patenkinti, nes į stovyklą atvyko tik maža dalis tokių vaikų.

Projekto menedžeris pasakoja: “Mūsų stovykla yra maža galimybė vaikams vystyti bendravimo, darbo, sportinius bei meninius sugebėjimus, lavinti vaizduotę, fantaziją, save pažinti. Dauguma yra to dar niekada negavę”. Šie visi žaidimai, sporto varžybos, piešimas, aplinkos tvarkymas ir kiti užsiėmimai palengvina vaikui integruotis į gyvenamąją aplinką, į visuomenę. Vaikai iš įvairių socialinių sluoksnių, labiau susipažinę su kitų vaikų gyvenimu, bus tolerantiškesni, atviresni ir sugebantys spręsti jiems iškylančias problemas. “Pas mus ateina vaikai taip pat iš normalių šeimų, kurių tėvai neturi laiko savo vaikų laisvalaikio organizavimui”, — sako Ričardas. Jis taip pat įsitikinęs: “Vaikai, išmokę pažinti savo ir kitų poreikius, galės atitinkamai koreguoti savo elgesį, langviau bendraus namie, mokykloje ir visuomenėje. Tai reiškia, kad šis projektas palengvins tėvų, mokytojų ir pedagogų darbą”.

Į centrą ateinantys bendradarbiai yra sa-

vanoriai arba studentai, atliekantys praktiką. Čia jie turi galimybę įsigyti patirties darbui su jaunimu su šeimomis bei pasiruošti savarankiškai dirbti ateityje. “Sunku surasti tokių žmonių, kurie skirtų laiko pas mus padirbėti, savo patirtimi pasidalinti su kitais ir tuo jiems padėti,” — sako kun. Edmundas Putrimas. “Savanoj iška veikla yra labai silpna Lietuvoje, nes dauguma žmonių dar turi tą siaurą homo sovieticus mąstyseną: ‘Ką aš už tai gaušiu? Ką gero tas užsienis mums gali duoti?’ Paskutiniai priespaudos ir atskyrimo nuo užsienio metai paliko žmonių sąmonėje ryškią dėmę, kurios daugelis nepastebi, o kiti, tai pastebėję, dar nieko negali padaryti. Tik dabartinė vaikų karta po keleto metų pradės tai iš savo sąmonės išrauti”.

Edmundas nori šį centrą įkurti ir po to atiduoti jį į pasiaukojusių šiam darbui klaipėdiečių rankas, kurie geriau visą padėtį jaučia ir gali centro veiklą pritaikyti prie krašto sąlygų, kad jie patys savarankiškai galėtų tvarkytis.

Centro kūrimas užsitęs ilgiau, nei buvo planuota, nes mažai kas sklandžiai eina. Dauguma firmų ir įmonių vadovų nesuvokia, kad centro veikla, nors ir netiesiogiai, bet ir jiems tikrai naudinga gali būti. “Miesto savivaldybė nenoriai mus ir mūsų idėją priėmė ir šį centrą sunkiai pripažino. Pagalvoju, kad jei aš nebūčiau lietuvis, tai tikrai seniai būčiau viską metęs... Tik vyskupas J. Vaičius ir tėvas A. Baniulis SJ su savo parapijiečiais mus palaikė”, — prisipažįsta projekto direktorius. Ričardas Liškauskas pastebi, kad centras per daug darbo užsigriebė ir dabar turi kai ko atsisakyti, nesant tos paramos ir palaikymo, kokio tikėjosi. Jis neslepia: “Tikrai man sunku Klaipėdoje, nes niekas nesiruošia padėti, nors ir prašau; taip pat čia labai trūksta informacijos. Sunku, todėl noriu iš čia išvažiuoti, tik jaučiu, kad turiu baigti įkurti šį centrą, kuris Lietuvai labai reikalingas”.

JĖZAUS ŖEMIŠKAS GYVENIMAS

Kun. PETRAS LINKEVIČIUS

Jėzaus mokiniai su juo praleido ištisus trejus metus. Jie su Kristumi keliavo, su Juo valgė ir klausėsi Jo kalbančio. Jie Jį stebėjo, buvo betarpiški visų Jo stebuklų liudininkai. Tačiau vis tiek jie Kristaus nesuprato. Tik po prisikėlimo jiems akys atsivėrė. Kai jau atrodė, kad su Jėzaus egzekucija, Jo mirtimi ir laidotuvėmis viskas sužlugę ir, kai apaštalai jau nieko nesitikėjo, buvo visiškoje depresijoje, prisikėlęs Jėzus pas juos ateina... su jais kalbasi, su jais valgo. Jis juos guodžia, ramina, stiprina, su nauja paslaptinga būties jėga ir sąmoningos Būtybės pilnatvė. Tik su šia naująja Kristaus tikrove mokiniai suprato buvusią Jėzaus būtį ir Jo likimą.

Lukas 24-me skyriuje aprašo dviejų mokinių kelionę į Emaus visai netrukus po Jėzaus nukryžiuavimo. Jiedu kalbasi apie žlugusias viltis... O su jais keliauja tas trečiasis Nepažįstamasis ta pačia kryptimi. Besikalbant ir juos beklausinėjant apie nesenus įvykius Jeruzalėje, Jis užiegoj taria: "O jūs neišmanėliai! Kokios nerangios jūsų širdys patikėti tuo, ką pranašai yra skelbę! Argi Mesijas neturėjo viso to iškentėti ir įžengti į savo garbę!?" (Lk 24, 25).

Ir Kristus jiems atveria akis.

Šita mokinių kelionė su pesimistinėmis šnekomis mums akivaizdžiai nusako, koks buvo mokinių santykis su Jėzumi, Jam gyvam esant. Juk visas Jo nueitas kelias su paprasčiausia kasdienybe, su kiekvieną momentą sėjamu gėriu, su žmonių niekšybe Jo adresu... tik po prisikėlimo jiems paaiškėja visa dieviškoji Jėzaus išgelbėjimo pradžia ir tęsinys.

O tačiau ir šito dar nepakako. Nežiūrint,

kad viskas, kas su Jėzumi įvyko, buvo iš anksto išpranašauta pranašų, nežiūrint to, kad jie patys buvo gyvi liudininkai viso to, jie vis tiek buvo pasilikę inertiški, baimės pagauti, neryžtingi ir toli gražu — nepasitikį. Reikėjo dar vieno įvykio — reikėjo Dvasios — Dievo Dvasios, Šventosios Dvasios, kad ji nužengtų į kiekvieno širdį, kad apšviestų protus, sustiprintų valią, pripildytų išmintimi ir paverstų juos be-baimiais ir ryžtingais.

Kai Jėzus vadinamas šviesa, tai reiškia, kad Jis buvo ir pati Tiesa, ir sugebėjimas suprasti. Taigi Jėzus buvo Tasai, kuris padaro, kad būtis įgautų prasmę — Jis — Logos. O ši prasmė gali būti tik dvasios suvokiama.

O kas gi toji "tamsa", į kurią reikėjo, kad šviesa įžengtų? Pirmiausia mes pagalvojame, jog tai valdovai, žydų vyresnieji, fariziejai, arba kad ano meto nepastovė, abejinga, atbukusi liaudis.

Tačiau ar tiktai jie? O Jėzaus mokiniai?! Atrodo, kad jie ta "tamsa". Jėzus stovi prieš juos, kaip svetimas. Jų žvilgsnis Jo neaprėpia. Ne tik tautos vyresnieji, bet ir mokiniai Jo nesupranta. Ne tik toji liaudis jo nesupranta, liaudis, tie paprastieji žmoneliai, tarp kurių Jis gyveno, kurią dosniai apdovanojo, kai ji alko, kai sirgo, kai kentėjo. Nors pačios evangelijos yra parašytos žmonių, kurie, atrodo, jau turėjo būti Jį supratę, tačiau tuose jų aprašymuose mes vis tiek jaučiame, kad ir jie nesugebėjo Jėzaus suprasti.

Atsiunčiama Šv. Dvasia, ir viskas pasikeičia. Atsitinka kažkas, ko neįmanoma aprašyti. Tai, kas aprašyta Apaštalų darbuose, tai ne

aprašymas, tai liudijimas. Prasidėjo nauja jų būtis. Jie gauna siuntimą. Jie nieko nepadarė savo jėgomis: jiems buvo padovanota malonė. O kas toji malonė — nepasakoma. Nėra žodžių išreikšti tam, kas neturi pavadinimo. Į istoriją įžengė Šv. Dvasia, kuri sugriovė tą tamsos sieną ir mokiniams atvėrė akis.

Iš Kristaus apaštalų Paulius yra vienintelis, kuris Kristaus asmeniškai nematė. Jis nematė Kristaus, kuris vaikščiojo Palestinos vieškeliais, nematė To Jėzaus, kuris buvo nužudytas ir prisikėlė. Apie Jį Paulius sužinojo tik tokiu keliu, koku ir mes sužinome iš kitų pasakojimų. Pauliui Jėzus buvo tapęs veikiančia jėga, kuriančia energija, apšviečiančia Šviesa. Tai nėra kažkas apčiuopiamo, tačiau — tai Kuriantis mylimą kūrinį. Ir šį meilės sukūrimą žmoguje galima palyginti tik su pasaulio sukūrimu. Štai koks milžiniškas yra šis fenomenas — Meilė, tokiam trapiame kūrinyje, koku yra žmogus.

Jau vien gyvenimo prasmės iškėlimas mus nukreipia ieškoti anapus, mus veda į tą “Absoliutų Tu”.

Tačiau šis Dievas mums lieka vis tiek nepažįstamas. Jis tyli. Ir, kai žmogus atsigręžęs į save tam tikrais momentais įžiūri, jog iš savo gyvenimo yra padaręs meilės parodiją, tai nuostabu, kad šio fakto jis visai nelaiko nuodėme! Jis greičiau tai laiko trūkumu... Trūkumu sau pačiam, trūkumu visuomenei. Tačiau reikia konstatuoti, kad šis kurčias suokalbis mums su mūsų tokia netvarka pridengia kažką — labai rimtus defektus.

Tad kas yra nusikaltimas, kas yra nuodėmė?

Ar nuodėmė yra, ar jos nėra, mes nuodėmę traktuojame iš atžvilgio į Dievą, t.y. tuo būdu, kaip mums Dievas atsiskleidžia ir kaip galima mus pačius Jam atskleisti. Ir krikščionišku požiūriu nuodėmė yra meilės trūkumas, meilės parodija, kuri iškyla visu baisumu.

Jėzus, toji begalinė meilė, tampa žmogumi, kad su mumis viskuo pasidalintų, viskuo, ką

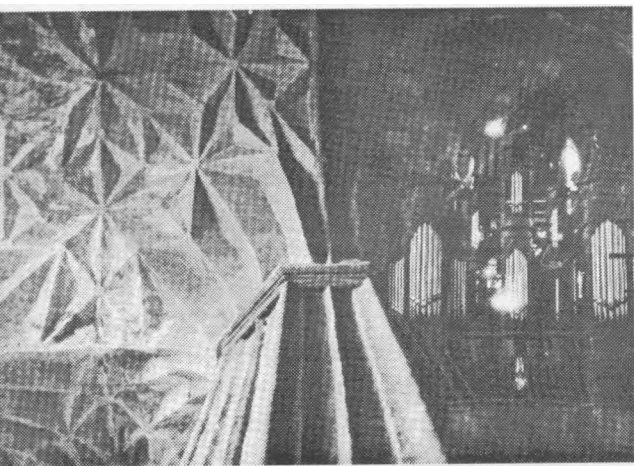
žmogaus niekšybė gali kitam užkrauti bjauriausio. Dievas tampa žmogumi, kad tuo būdu galėtų konkrečiai ir autentiškai pakelti žmogų iki dieviškumo. Taigi kiekvienam krikščioniui turėtų būti aišku, kad Jėzus privalo jam tapti atsakomosios meilės Subjektu.

Todėl, tikėjimo akimis žiūrint, nuodėmė visada esti tada, kai Dievui atsigręžus į mus meile, mes, kaip atsakymą į tai, Jo meilę išduodame ir nusikalstame. Nuodėmė yra priešingybė meilės postulatui. Kai žmogus tai suvokia ir kai atsitiesia, kai susitaikinimo sakramentu atitaiso šį meilės santykį su Dievu, ir žmogus jau yra įžangoje į atleidimą.

Dievas neskaičiuoja, nes myli. O žmogus taip dažnai išduoda meilę Dievui, kiekvieną kartą ją išduoda, kai nežiūri kitame žmoguje paties Kristaus asmens, o stebi jį kaip svetimą jam, ar net priešišką, kliudantį reikštis jo paties egoizmui.

Žmogus yra priverstas gyventi nuolatinėje dvasios ir kūno įtampoje, siekdamas nuveikti vitalinių polinkių “priešginą”. Žmogus turi imtis savitvardos arba askezės. Kūno ir dvasios įtampa, tai fakto ir idealo įtamos kančia. Šią įtampą, šią kančią gali nugalėti tik meilė. Jėzų Jo žemiškajame gyvenime visą laiką lydėjo įtamos kančia. Ir šitą kančią Jis praaugo, Jis nugalėjo meile. Tad ir žmogus gali kančią nugalėti. Yra asmenybių, kurios yra ištarusios: “Yra dalykų daug reikšmingesnių už kančią”. Ir mes esame liudininkai šių asmenybių. Jų ir šiandien gausu, tik reikia atmerkti akis ir pasidairyti. Atrasime ir kančios vyrų, ir kančios moterų. Ir reikia pasvarstyti, kas juos įgalina pakelti kančias nepalūžtant, išsaugant savo asmenybės laisvę ir asmens orumą.

Tikras krikščionis privalo būti pasiruošęs aktyviai priimti kančią, skausmą ir nemalonumus. Kančia kiekvieno žmogaus dalia. Žmogus stengiasi jos nusikratyti, o kartais net kitiems užkrauti. Tokiu būdu žmogus mėgina atsipalaiduoti nuo asmeninės atsakomybės. Reikia, kad žmogus priaugtų kančią sutikti. Ir žmogus

yra vertas tiek, kiek jis yra priaugęs kančią su-
tikti ir kiek jis tą kančią yra praaugęs, tai yra,
kiek jis tą kančią pajėgia išverti jos nepalauž-
tas. Iš to, kaip žmogus sutinka kančią ir kaip ją
pergyvena, atsiskleidžia jo jėga, jėgos šaltinis ir
paslaptis.

Taigi kančia yra vienas iš didžiųjų žmo-
gaus bandymų, jo testų, kurie atskleidžia ir iš-
matuoja jo didybę. Vokiečių mąstytojas Ernes-
tas Jungeris, parafrazuodamas žinomą posakį:
“pasakyk — pasakysiu”, rašo... “pasakyk, kaip
tu sutinki kančią, aš tau pasakysiu, kas tu esi!”

O Kristus į šią žemę atėjo, kad pats savimi
paliudytų šias tiesas. Kristus — žydams papik-
tinimas, pagonims — skandalas. Žydai, metę
Jėzui kaltinimą pas Pilotą “Šitas kelia sąmyšį
mūsų tautoje”, išreiškė giliausią, tiek Kristaus,
tiek Bažnyčios veiklą pasaulyje. Kristus, kvies-
damas peržengti žmogų patį save, pakilti virš
faktiškumo, pasijusti tik keleiviu šioj tikrovėj,
suardė pasaulio ramybę iki pat jos gelmių.
Kristus savo mokslu sugriovė visus ano meto
žmonių santykius ne tik su moterimi, bet ir su
draugais ir priešais. Sugriovė santykius su turtu
ir su apsirūpinimu, net ir su Dievu.

“Jūs girdėjote, kad seniesiems buvo pasa-
kyta, — Aš gi jums sakau” (Lk 23,2). Šia
priešingybe yra perpintas visas Jo gyvenimas,
sukeltas ne tik žydų tautoje, bet ir visoje žmo-

nijoje. Ir tai nebuvo joks politinis perversmas.
Tai buvo perversmas visoje žmogaus būtyje, jo
buvime. Kristaus žygis — tai žmogaus perkūri-
mas iš naujo.

Štai kodėl žmonijai Kristus yra pavojingas.
Jis sukrečia visą jos vienybę, sukeldamas “sūnų
prieš tėvą ir dukterį prieš motiną” (Mt 10,35).
Pasaulis gali pakęsti plėšikus, žmogžudžius,
apgavikus, tačiau Kristaus jis pakęsti negali.
Visi šie nusikaltėliai taip pat kelia sąmyšį,
drumsčia ramybę, tačiau jie drumsčia tik gy-
venimo paviršių. Jie neliečia žmogaus būties
gelmių ir nesėja tose gelmėse nerimo. Todėl jie
pasigailimi, paleidžiami švenčių metu.

Tuo tarpu Kristaus sužadinto nerimo žmo-
nija pakęsti negali. Jo kalavijas sužeidžia pačią
žmogaus širdį. Jo piršto paliestas žmogus ne-
beranda sau vietos, neranda ramybės nei turte,
nei valdžioje, nei pasilinksminimuose. Visi šie
dalykai žmogaus nepatenkina. Turėdamas jų
daug, jis siekia jų vis daugiau. Šis troškimas
virsta aistra, kuri planetą užpildo karais ir
teroru. Kristus šitokį buvimą sukliudo, nurody-
damas jo netikrumą. Tad Kristus yra tas revo-
liucionierius, kuris negali būti paliktas Dievu,
Jam negali būti jokios amnestijos, nes Jis —
būties, buvimo maištininkas. Štai kodėl Kristus
sukelia pasaulį prieš save ir kodėl pasaulis kyla
pieš Bažnyčią. Pasaulis kiekvieną kryžiuoja,
kas tik pamėgina tokį sąmyšį sukelti.

Istorinis Jėzus — tai toksai, koksai Jis bu-
vo savyje, nepriklausomai nuo to, kaip Jį suvo-
kė Jo mokiniai. Tai žmogus — pilnas nepa-
kartotos kūrybiškojo Dievo santykio jėgos. O
“tikėjimo” Kristus — tai toksai, koks Jis ap-
sireiškia mūsų krikščioniškoje saviraiškoje iš
atžvilgio į kitus žmones, tai toksai, kokį mums
skelbia pirmoji krikščionių bendruomenė, pir-
moji Bažnyčia. Tai toksai, koks Jis apsireiškia
mūsų maldose, mąstymuose. Šis Kristus savo
mokinių išgyvenimuose, Velykų pergyvenime,
Sekminių patirtyje yra tapęs Perkeistu, Gelbė-
toju, Valdovu, Amžinuoju Tėvo Sūnumi, Tėvo
Logos ir Dievu — žmogumi.

KAS PASTŪMĖJO ERODIADĄ NUSIKALSTI

Kun. K.J. Ambrasas SJ

Erodo Didžiojo sūnus tertrachas Antipas atėjo į valdžią labai jaunas, gal tik apie 17 m. Greičiausiai auklėtas Romoje. Jame labiausiai išryškėjo tėvo bruožai — polinkis į prabangą ir noras įsakinėti. Tik jam trūko tėvo energijos ir darbštumo. Pataikavo imperatoriui: pastatytus ir atstatytus miestus pavadindavo valdovo arba jo šeimos narių vardais, sakysime, Augusto žmonos Livijos vardu, miestą prie Genezareto imperatoriaus garbei Tiberiada, Seforis pavadintas Cezarėja, vėliau — Diozecerėja.

Erodas Antipas ar tik nebuvo imperatoriaus šnipas, siuntinėjęs žinias apie Rytuose dirbančius valdininkus, todėl magistrato darbuotojai nekenė skundiko. Tačiau giliausia duobė šiam tetrarchui iškasė garsioji Erodiađa. Antipas kartą buvo nuvykęs Romon ir apsistojo jokių kilmingų laipsnių ir aukštų tarnybų netrokštančio savo brolio Erodo Pilypo namuose. Tasai buvo vedęs savo pusseserę Erodiađa, kuri buvo Erodo Didžiojo sūnaus Aristobulo ir asmonitės Miriamos dukra. Jinai nepaprastai troško garbės ir nepakentė kuklaus savo vyro Erodo Pilypo gyvenimo. Nepaisydamas, kad pats jau buvo nebe jaunas — apie penkiasdešimt metų, — ir namuose turi savo teisėtą žmoną, arabų Nabatėjų karaliaus Areto IV dukterį, nutarė Erodiađa paveržti iš savo brolio.

Pasitaikius progai iškilti ir praturtėti, ko visiškai netroško jos vyras, pasinaudodama, kad jai palankumą rodo anuomet įtakingas imperatoriaus Tiberijaus didžiūnas, irgi nepaisydama ištikimybės savo pirmajam vyrui, Ero-

diada brenda į dar didesnę nusikaltimą. Mat jau ir taip buvo ištėkėjusi už savo dėdės, o čia, kai dar gyvas vyras, būti kito dėdės žmona pagal žydų įstatymus negalėjo. Tačiau liepsningas svečio palankumas ir garbėtroškos jausmas viską nugalėjo. Abudu vedybinės ištikimybės laužytojai susitaria taip: kai tik Pilypas, tikėjęsis tapti karaliumi, iš savo namų išvarys tikrąją žmoną, iš Romos pas jį atbėgs Erodiađa. Tačiau Palestinoje sužinojusi, kas dedasi Romoje, ir norėdama išvengti pažeminimo ir gėdos, teisėtoji žmona pasišalino į prašmatnią ano meto Macheronto tvirtovę, o paskui pas tėvą — arabų karalių Aretą IV. Šitai palankiai susiklosčius aplinkybėms, Erodas Pilypas iš Romos parsiveža Erodiađa, kuri kartu pasiėmė ir savo kelerių metų dukrelę Salomėją.

Štai kokia buvo vieno iš didžiausių NT šurpauš įvykio priešistorija. Kokiais keliais ir kokių jausmų skatinama prie jų artėjo ano laiko moteris Erodiađa? Nepasitenkinimas kukliu gyvenimu. Kaip stengiamasi praturtėti ir išgarsėti? Nedorybės keliu. Atsisakoma ištikimo vyro, jaukaus ir ramaus šeimos židinio, susidedama su vyro broliu. Kraujomaiša ir kiti nusikaltimai būdingi Erodų dinastijai. Nepaisoma nei tautinių, nei religinių įstatų.

—Neleisk man, Viešpatie, padaryti jokio nusikaltimo, bet labiausiai, kad manęs neužvaldytų turto, garbės ir valdžios troškulys. Kad manęs į savo pinkles niekad neįveltų piktasis su savo pasiūlymais, kurie iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti kartais ir visiškai nekalti. Parodyk man tiesų kelią, kuriuo eidamas, išvengsiu Erodia-

dos padarytų klaidų, kurios iš lūpų į lūpas jau bemaž du tūkstančiai metų pasakojamos, minimos ir kartojamos.

— Išmokyk mane, KRISTAU, gyvenimo paprastumo, visad pasitenkinti mažais dalykais, kad niekad netrokščiau, ypač neleistinu būdu turto. — Sustiprink šios dienos pasiryžimą — kuo daugiau kuklumo ir tiesos, parodyk man, Jėzau, nuoširdaus, sąžiningo ir kuklaus gyvenimo grožį.

Kerštas putoja

Iš ko atsiradusi grožinė literatūra ir netgi daugelis istorinių faktų, įvykių ir datų? Daugiausia kokios nors didelės aistros, ydos, polinkio aprašymas. Balzako, Bairono, Puškino, Gėtės, Dantės, Dostojevskio, daugelio kitų rašytojų, poetų veikėjai, Aleksandro Makedoniečio, Juliaus Cezario, Napoleono, Adolfo Hitlerio ar Josifo Stalino poelgiai, jų didvyriški ar nusikalstantys veiksmai, — tai vis kokios nors stiprios aistros įsikūnijimas, didelio vadinio potraukio ar įgeidžio įgyvendinimas...

Štai ir dabar Nabatėjų karaliaus Areto pyktis verda, putoja: kaip greičiau ir žiauriau atkeršyti už dukters, kurią taip gėdingai Romoje susiradęs Erodas Antipas sugyventinę Erodiađą paliko, įžeidimą? Antipu buvo nepatenkinti ir vietiniai valdininkai. Jis mat sulaužė tautinius ir religinius žydų tautos įstatymus. Nusigręžė nuo jų papročių ir ilgaamžės tradicijos. Tačiau atvirai ir aiškiai ši tūžmastis negalėjo prasiveržti: murmesys ir nepasitenkinimas virė patyliukais, pakampiais. Mat niekas iš dvariškių neišdrįso tarti tiesos žodžio, niekas atvirai nepasipriešino įžūliam valdovo ir jo sugyventinės elgesiui. Tik-tai vienas atsirado. “Pats Erodas buvo įsakęs suminti Joną ir laikė jį kalėjime dėl savo brolio Pilypo žmonos Erodiađos, kurią buvo vedęs. Jonas mat sakė Erodui: ‘Nevalia tau gyventi su brolio žmona’. Taigi Erodiađa neapkentė Jono ir troško jį nužudyti...” (Mk 6, 17-18).

Prieš jėgą ir smurtą stoja beginklis Jonas

Krikštytojas. Tiesai ir teisingumui kelią pastoja turtu, prievarta ir iškreipta teise apsiginklavusi nedorybė. Tą nedorybę nori sunaikinti kita nedorybe ir karalius Aretas, tik ir laukęs progos atsikeršyti.

Įvykiai klostosi greitai. Erodiađa negali pakęsti, kad kažkas drįstų atvirai tēkšti žodžius, įžeidžiančius jos valdovišką išdidumą, mestų šešėlį jos garbei. Erodiađa pagaliau savo troškimą gali patenkinti: “Proga pasitaikė, kai Erodas, švęsdamas savo gimimo dieną, iškėlė pokylį savo didžiūnams, kariuomenės vadams ir Galilėjos kilmingiesiems. Erodiađos duktė, ten įėjusi, šoko ir patiko Erodui bei jo svečiams. Karalius tarė mergaitei: ‘Prašyk iš manęs, ko tik nori, ir aš tau duosiu’. Ir jis prisiekė: ‘Ko tik prašytum, aš tau duosiu, kad ir pusę savo karalystės!’ Tuomet ji išėjusi paklausė savo motiną: ‘Ko prašyti?’ O ši tarė: ‘Jono Krikštytojo galvos’” (Mk 6,21-26). Taigi žiaurusis troškimas jau patenkintas: jos dukra šokėja gavo lėkštėje ką tik budelio nukirstą Jono galvą. Kerštingos aistros pažabota, Erodiađa, vien pati pačiupinėjusi dar šiltu krauju pasrūvusią Macheronto tvirtovės kalinio galvą, pajuto savo nekenčiamam priešiui atkeršijusi. Tad mėgavosi savo pergale...

— Viešpatie, neleisk, kad mane kerštas, pavydas, neapykanta supainiotų savo beprotiškumo tinkle, kad neprarasčiau žmoniškumo. Suteik man jėgų atsispirti šios baisios ydos traukai. Išmokyk mane atleisti, kaip Tu, Kristau, kybodamas ant kryžiaus, nė vieno nepasmerkei, o tik pasakei; jie nežino, ką daro... Ir atleidai.

Pats galiu nepajėgti, todėl meldžiu angelų, šventųjų ir visų gerųjų dvasių šiandien ir per visą gyvenimą padėti man niekad už nieką nekeršyti; priešingai — kas į mane mestų akmenu, kad aš į jį visados mesčiau duoną, — kad blogį nugalėčiau gerumu...

Gerąją dangaus Motiną meldžiu: naikink rūstybę mūsų širdyse...

BUKITE PASIRUOŠĘ!

CHIARA LUBICH

"Todėl budėkite, nes nežinote, kurią dieną ateis Viešpats" (Mt 24, 42).

Jūs turbūt pastebėjote kaip dažnai jūsų gyvenimas slenka nuobodžiai be prasmės. Gal jūs visuomet tik ir laukiate "tos rytdienos", tikėdamiesi, kad ji ką nors gražaus atneš? O iš tikrųjų toksai "gražusis rytojus" jau yra mums paruoštas, bet tik ne toks, kokio mes laukiame.

Dievo duodama intuicija skatina mus tikėtis ko nors, kas mus galėtų patenkinti. Užtai, tikėdamiesi kad būsime patenkinti, laukiame kokių nors švenčių minėjimo, atostogų ar kokio specialaus susitikimo; bet kai jau viskas baigėsi, esame nepatenkinti ar tik mažai patenkinti. Tada ir vėl pradedame įprastinę kasdienybę, be apsisprendimo, visuomet tik kažko laukdami.

O tiesa yra ta, kad tarp daugelio įvykių, kurie sudaro dalį jūsų gyvenimo, yra vienas, kurio niekas neišvengia, neišskiriant ir jūsų — susitikimas veidas į veidą su Viešpačiu, kuris ateis. Tai ir bus tasai "gražusis rytojus", kurio jūs nesąmoningai ir laukiate — laimė, kuriai ir buvote sutverti ir tik Jis vienintelis tą laimę gali jums duoti.

Jėzus žino kaip tu ir aš aklai ieškome laimės; ir jis mus įspėja, "todėl budėkite, nes nežinote, kurią dieną ateis jūsų Viešpats".

Būk budrus; būk atsargus, būk budintis, nes yra daug dalykų, kurie sukels savo abejones, bet vienas dalykas yra tikras — vieną dieną tu mirsi. Krikščioniui tai reiškia susitikimą su Kristumi.

Kaip daug kas, taip gal ir tu stengiesi negalvoti apie mirtį. Tu bijai to momento ir norėtum gyventi taip lyg jis niekada neateitų. Tu save drąsini ir norėtum kad tavo žemiškas gyvenimas pasiliktų ir taip galvodamas sau sakai: "Mirtis mane gąsdina; todėl ji man neegzistuoja". Bet tas momentas tikrai ateis, ir tada Kristus ateis.

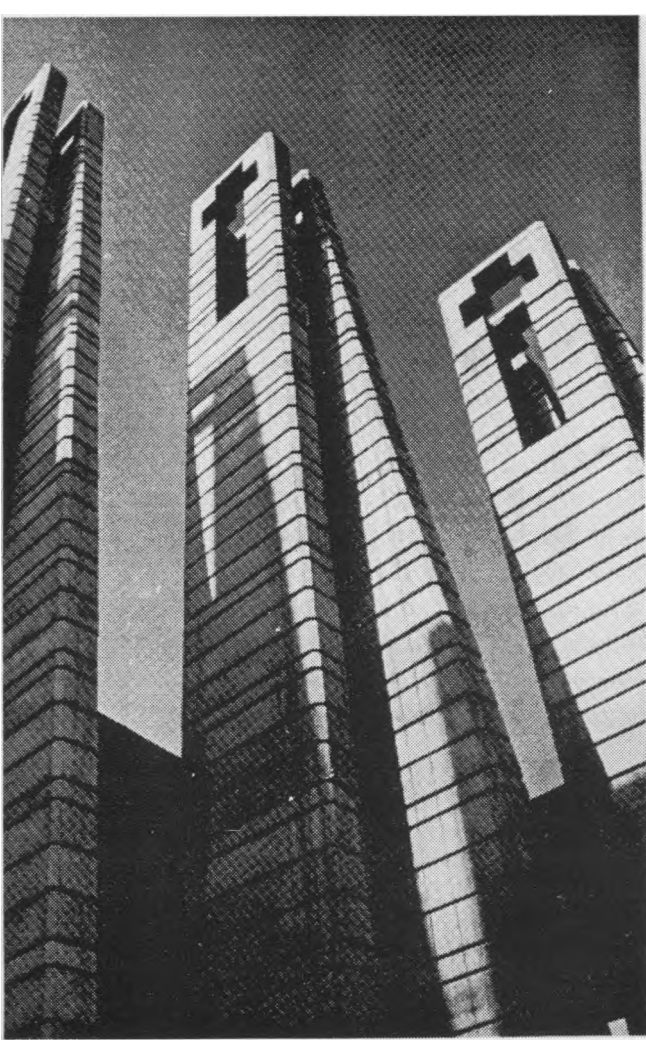
Jėzus čia mini savo paskutiniosios dienos atėjimą. Taip, kaip jis palikęs savo apaštalus, įžengė į dangų, taip pat vieną dieną jis sugrįš.

Bet tie žodžiai taip pat reiškia Viešpaties atėjimą kiekvieno asmens gyvenimo pabaigoje. Po tos pabaigos, kai asmuo mirs, jo gyvenimas šiame pasaulyje bus pasibaigęs.

Kadangi tu nežinai, ar Kristus ateis šian dieną, šianakt, rytoj ar šiais metais, o gal po ilgesnio laiko, todėl turi būti pasiruošęs. Tu turi būti taip atsargus kaip žmonės, kurie apsaugo nuo galimo plėšiko užpuolimo, kai jie nežino, kada tai gali atsitikti.

Jėzus tikrai ateis tada, kai mūsų gyvenimas pasibaigs. Todėl jo atėjimą turime branginti kaip turintį svarbiausią reikšmę. Užtai tam susitikimui turime pasiruošti gyvendami vertingai.

Mes turime būti budrūs. Mūsų gyvenimas nėra tik eilė taikių įvykių; bet nesiliaujanti kova. Mūsų didžiausi priešai yra įvairių rūšių gundymai — tuštybei, prisirišimui prie pinigų, paleistuvavimui, smurtui.

Jei būsime budrūs, mūsų neįveiks joks netikėtumas. Tie, kurie myli, visuomet yra budrūs. Budrumas yra meilės charakteristika. Jei ką nors mylime ir jau laukiame jo atėjimo, tada lūkuriuodami apie jį ir galvojame. Pavyzdžiui, žmona, kurios vyro nėra namie, ką nors dirbdama ar ruošdama jam, vis apie jį galvoja. Ji viską darydama turi jį mintyje. Todėl kai jis jau ateina, jos pasveikinime šviečia tasai džiaugsmas, kuris buvo užpildęs jos darbo kiekvieną momentą. O jis irgi taip elgiasi. Taipgi ir moti-

nos mintys, kai prižiūri sergantį vaiką, yra su juo, net tada kai jį ilsisi.

Asmuo, kuris myli Jėzų, tuo būdu mintyse daro viską su juo, kiekvieną momentą vykdydamas jo valią ir ruošdamasis su juo susitikti tą didingą dieną ir tą momentą, kada jis ateis.

Vieną dieną tai atsitiko Brazilijoje. Šventosios Marijos vardo vietovėje, pietinėje Brazilijoje, tik ką buvo pasibaigęs dvasinio atsinaujinimo suėjimas. Jame dalyvavo 250 jaunų žmonių, kurių daugelis buvo atvykusių iš Pelotos miesto.

Pirmasis autobusas išvyko su 45 žmonėmis, kurie keliaudami džiaugsmingai giedojo. Jie buvo pilni meilės Jėzui. Po kiek laiko kai kurios mergaitės pradėjo kartu melstis, prašydamos malonės, kad galėtų būti ištikimos Dievui ligi gyvenimo pabaigos. Po trumpo laiko autobuso stabdžiai nustojo veikti, ir jis jau buvo nesuvaldomas, užtai pasiekęs kelio kreivę, tris kartus apsvirtęs, nuriedėjo nuo uolos 150 pėdų žemyn. Šešios mergaitės žuvo. Viena iš likusiųjų gyvų pasakė: „Aš mačiau mirtį, bet nenusigandau, nes ten buvo Dievas“. Kita sakė: „Kai pajutau kad galiu judėti, atsiklaupiau prie mano draugių lavonų. Aš pažvelgiau į žvaigždėtą dangų ir meldžiausi. Dievas ten buvo su mumis“.

Carmina Regina, viena iš žuvusiųjų mergaičių, savo tėvui sakydavo: „Tėve, mirimas yra kažkas gražaus, nes tu juk eini būti su Jėzumi“.

Pelotos miesto mergaitės buvo tikrai budinčios, nes jos mylėjo; ir kai Viešpats atėjo, jos nuėjo jo pasitikti džiaugsmingai.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

■ Spalio 3 d. Garliavoje įvyko Vilkaiviškio vyskupijos Aleksoto dekanato kunigų pasitarimas, kuriame buvo svarstyta tikybos dėstymo padėtis kai kuriose mokyklose, esančiose netoli Kauno ar jo priemiesčiuose. Pasitaiko atvejų, kad mokyklos vadovybė neleidžia pasirinkti tikybos ar etikos, o verčia mokinius lankyti etikos pamokas; kai kur teisinamasi, kad nėra kam tikybos dėstyti.

Tylos psalmė

Meldžiu, nutildyk klegesius minčių.
Taip trokštu Tavo kuždesius girdėti.
Triukšmuos — tik išorės ribas liečiu.
Tyloj man skliautai veriasi žvaigždėti.
Kaip tyliai juda vaiskūs šviesuliai.
Ir žiedas skleidžiasi tyloj iš lėto.
Vanduo skaidriausias srūva iš giliai,
Iš slėpiningų, iš tyliausių vietų.
Tas žodis, kurs prabyla iš tylos, —
Lyg smilkalai pro žemės triukšmą kyla.
Po nemigos — naktim — tyli keliuos:
Smilkysiu tyliai Tau maldos kodylą...
Meldžiu, nuskaidrink širdį ir mintis.
Ilgiuosi dvasios duonos — Sakramento —
Jis liūdną sielą vėl šviesa maitins,
Kai aidi varpas virš laukų: memento...

Ir kam aš tas eiles rašau? —
Ar bus už lelijas gražiau,
Kurias Tu, Dieve, apvilikai.
Mes tik lemenam kaip vaikai.
Nebus gražiau už dagį jos,
Nei už erškėtį... Sudejuos
Širdis: o varge, kaip menkai
Žmogus tais žodžiais pasakai.
Už juos tyla daugiau bylos.
Klausausi jos naktų tyliuos
Kuždėjimuos: gal Tu kalbi? —
Dienų kalba — tranki, klaidi.
Nudegink lūpas man skaudžiu
Teisybės raudančiu žodžiu, —
Tegaus tyloj gaili širdis
Kaip varpo užgauta šerdis.

Kūrėjau, su dulke aš amžiuos pranykčiau,
Jei Tu nelaikytum virš dulkių manęs.
Kas — mano kūryba, sapnų gal
pernykščių
Aidai tik, kurių ateitis neminės? —

Netobulos spalvos, netobulos — giesmės.
Ir maldos — netobulos — mano auka.
Bet siela, kas tobula, amžiais ilgėsis, —
Kas amžiuos nedingsta su dulke lakia.

Tik dulkę, Kūrėjau, bet kibirkštį Tavo
Toj dulkėj mirtingoj per amžius nešuos:
Sapnuos kūdikystės ji man subaltavo
Šviesa spindulinga buities jau ne šios.

Pro sutemas kosminė spindi bažnyčia
Atūžiančią liepsną — vilties Sekmines —
Išlieja į sielą... Su dulke pranykčiau,
Jei Tu nelaikytum virš dulkių manęs.

Pelenų diena

Žiupsnį pelenų imu bertis ant galvos.
Ašarų druska širdin kris nuo atgailos.
Gyvenu, bei mokaus mirt, ilgesio pilna
Jau ne tam pasauliui, kur viskas pelenai.
Net ir žodį kai tariu — skonį pelenų
Aš ant lūpų pajuntu. Viešpaties planų
Neatspėsi: kai tyliuos džiaugsmo pažaduos
Jo ir lauksi, tau lemtis kryžių tepaduos.
Galvą nulenkiu — tegul byra pelenai
Man į širdį, rauda ji, ilgesio pilna
Šviesai tai, kuri ištrykš iš gėlos gelmių.
Pelenai tik... Mokaus mirt, čia kol gyvenu.
Kai ateis ta valanda, varpas gailiai gaus,
Gaudešys jo gal atneš žinių iš dangaus? —
Dulkė dulkėn guls, nušvis tamsoje mirties
Veidas Viešpaties gailus — Meilė priartės.

Tėvo Benedikto Andruškos

kūrybinis palikimas

Zita Surintienė

Jau 44 metai, kai T. B. Andruška ilsisi Pietų Urale. Ne pagal iškilmingas laidotuves ar aukštą granito paminklą sprendžiama apie žmogaus vertę, o pagal jo tautai atliktą darbą. Kiekvienas žmogus, ateidamas į gyvenimą, atsineša su savimi ir talentus. Tik vieni sugebame juos surasti savyje ir išugdyti, o kiti galbūt net nieiškome. Tėvas Benediktas Andruška visą gyvenimą jų ieškojo, o suradęs ugdė ir panaudojo. Savo muzika, knygomis ir straipsniais vedė mūsų tautą per gyvenimo audras į pažadėtąją žemę, kaip kadaise Mozė — Dievo išrinktąją tautą.

Norėdama geriau nušviesti T. B. Andruškos — muziko vaidmenį, pacituosiu jo paties žodžius iš laiško, rašyto Šiauliuose prof. J. Žilevičiui 1933 m. vasario 26 d.: „Apie mano paties kompozicijas nėra ko daug kalbėti, aš ne specialistas, tik mėgėjas, perėjęs harmonizacijos ir kompozicijos teoriją“...

T. B. Andruška harmonijos ir muzikos teoriją studijavo pas savo draugą jėzuitą, sveitimautį kompozitorių profesionalą užsienyje. T. Andruška nebuvo plačiai studijavęs muzikos, bet iš prigimties būdamas muzikai jautrus, parašė lyrinės nuotaikos giesmių, dainų ir operėčių. Iš jo sukurtų operėčių žinoma „Šviesos beiėskant“, ji pradžioje dėl savo linksmos nuotaikos keletą kartų buvo statyta Kauno Dvasinėje Seminarijoje. Kita labai juokinga operetė iš kunigų gyvenimo: „Curator Infirmorum“ už seminarijos sienų neiėėjo. Kai kurios dainos, pvz., „Ten kur Nemunas banguoja“, yra virtuosios liaudies dainomis.

Dirbdamas Šiauliuose, T. Andruška suorganizavo mažą chorą ir pats kurį laiką jį mokė. Anot paties autoriaus, „...mažai man

tepatiko Lietuvoje giedamų giesmių melodijos, kurios daugiausia yra svetimos, ypač lenkiškos, arba sunkia dvasia sukomponuotos. Tad, reikalo spiriamas, ėmiau komponuoti savo mažičiam chorui pats savo melodijas pagal savo skonio ir choro pajėgumą. Žodžius arba pats rašiau, arba paėmiau dailėsių eilučių iš laikraščių, ir taip atsirado gal apie 60 giesmių pagal mano skonį“...

1937 m., sutvarkęs 63 giesmes, išleido giesmynėlį 2-3 lyg. balsams „Naujos religinės giesmės“, 116 psl. T. B. Andruška savo giesmėse siekė atsisakyti akivaizdžiai svetimų kitataučių melodijų, tačiau tai padaryti ne visai pasisekė.

T. Benediktas yra sukūręs ir ne liturgijai, ne pamaldoms skirtų kūrinių: „Varpų Ave Marija“, „Jėzuitų marėsas“ (pasaulietiška), „Jau-nimo himnas“ (marėsas), daugelis giesmių iš Kauno Dvasinės Seminarijos klierikų choro repertuaro, o „Eucharistijos karėzygių giesmė“ 1934 m. buvo išspausdinta „Žvaigždėje“.

„Labiausiai jis vertino muzikos sielą — melodiją. Jis siekė, kad žmonės giedodami jaustųsi besimeldžią, kad giesmė išreikštų maldos nuotaiką. Ir iš tikrųjų jo giesmių melodijos, daugiausia lyriškos, ne dramatiškos, bet pakankamai išreiėskiančios ir Kalėdų idiliją, ir Gavėnios tragizmą, ir Velykų triumfą. Daugiausia giesmių yra sukūręs Marijos garbei, išreiėskdamas savo švelnią meilę savo dangiškai Motinai“.

T. Andruėskos giesmes galima pavadinti pseudoliaudiėskomis: artimos liaudies dvasiai, maloniai nuteikiančios klausytoją. Kunigas Albinas Budrikis, apėžvelgdamas kun. Andruėskos giesmes, pasakojo:

„Man T. Andruėskos giesmės atrodo panašios į kaleidoskopą: kaip jas verti, taip jos

gražios, gražūs žodžiai, gražios melodijos, gražūs ir atskiri aspektai"... Tai didelis įnašas į skurdoką religinių giesmių lobyną Lietuvoje.

Be giesmių ir kito muzikinio palikimo, labai svarbūs vertimai bei straipsniai filosofinė, religinė tematika. Skaitydama T. Broniaus Krištinavičiaus parašytą "Tėvų jėzuitų leidinių" sąrašą, sužinojau, kad B. Andruška parašė ir išvertė apie 34 knygas. Temos ir problematika labai įvairios. Štai knygoje "Žmogaus siela, jos esimas, dvasiškumas ir nemirtybė" psichologiškai svarsto sielos problemas. Joje moksliskai įrodoma, kad žmogus turi dvasinę, nemirtingą sielą. O knygoje "Temperamentų rūšys ir jų pasireiškimai" gvildenamos temperamentų savybės, nurodomos priemonės, kaip ugdyti gerąsias puses, nugludinant blogąsias. 1939 m. išėjo jos antras leidimas (nedidelis, 106 psl.). Tai rodo šios knygos populiarumą.

T. Benediktas parašė teologines studijas: "Kristus, Jo mesianizmas ir dievybė" bei "Dievo buvimas". Juose kruopščiai, nuodugnai ir visiems suprantamu būdu įrodo, kad Kristus yra žadėtasis Mesijas ir Dievas, plačiai aprašo Kristaus gyvenimą, prasidedantį prieš įsikūnijimą, besitęsiantį šioje žemėje ir besibaigiantį po įžengimo į dangų. Šiose studijose nagrinėjamos tradicijos ir kristologijos problemos. Savo knygoje "Jėzuitai, kas jie yra ir ko jie nori?" aprašo jėzuitų gyvenimą, jo prasmę, kviečia jaunimą apsispręsti misijų klausimu, trumpai pateikia jėzuitų ordino istoriją. Labai svarbus ir reikšmingas veikalas "Romos popiežius". Jame skaitytojui populiariai įrodinėjama, kad popiežius yra tikrai apaštališkas Petro įpėdinis ir Kristaus vietininkas. Ras triuškinantį atsakymą į ateistų priekaištus dėl inkvizicijos, dėl popiežių asmeniškų klaidų ir dėl nuodėmių.

Svarbiausias B. Andruškos istoriškas veikalas yra "Tėvas Andrius Rudamina". Šioje studijoje pateikiama A. Rudaminos biografija. Autorius knygos pradžioje rašo: "Peržiūrėjus tikruosius dokumentus, pasirodo, kad šaltinių T. Andriaus biografijai tėra maža. Vis tik jais remiantis galima parašyti biografiją, — tik reikia rašytojo su istorišku nusimanymu, kuris

sugebėtų iš duotųjų šaltinių ir analogiškų santykių daryti tikslias išvadas. Mes mažai tedijs-tame tokias išvadas daryti, ir dažniausiai tenkinamės pateikti tik pačių dokumentų duomenis.

Autorius kukliai vertina savo darbą. Rašydamas monografiją, jis naudojosi visa iki jo parašyta lietuviška, lenkiška ir lotyniška medžiaga bei visais tuomet žinomais istoriniais šaltiniais, liudijančiais Andriaus Rudaminos gyvenimą, todėl jo biografinė studija (nepaisant kai kurių netikslumų) dar ir šiandien neprarado istorinės vertės.

Rašydamas veikalus, rinkdamas jiems medžiagą, autorius naudojosi literatūra anglų, prancūzų, vokiečių, lotynų kalbomis. Vaisingą T. B. Andruškos, kaip vertėjo ir rašytojo, darbą sutrukdė 1940 metų įvykiai, vėliau vokiečių, o po to — bolševikų okupacija. T. Andruška plunksnos nepadėjo. Vėliau ne tiek rašytu, kiek gyvuju žodžiu skleidė Kristaus išmintį rekolekcijose, konferencijose, pamoksluose. Be jo knygų ir vertimų lietuvių tauta skurdžiau atrodė.

Išvados

1. T. Benediktas Andruška buvo pirmasis Lietuvos jėzuitas, kuris XX a. ėmėsi atkurti Jėzuitų ordino veiklą Lietuvoje.

2. Jis tam apsisprendė anksčiau, negu subrendo visuomeninės, socialinės sąlygos, t.y., buvo atkurta Lietuvos nepriklausomybė 1918 m. Šis atkūrimo darbas nelengvas. Lengviau būtų buvę atkurti lenkų jėzuitų ordiną Lietuvoje, bet kun. B. Andruška, kaip Lietuvos tautinio atgimimo epochos vaikas, apsisprendė kitaip. Tad gavo lenkų jėzuitų Generolo W. Leduchowskio sutikimą atkurti jėzuitų ordiną Lietuvoje, remiantis vokiečių jėzuitų pagalba. Tai atitiko prieškarinės Lietuvos politinę situaciją ir prieškarines nuotaikas.

3. Vokiečiai jėzuitai, padėję atkurti jėzuitų ordiną Lietuvoje, palaikė artimą draugystę su Antanu Smetona, atėjusiu į valdžią po 1926 m. perversmo Lietuvoje. T. Andruška tai laikė pavoju ir reikšiniu ir orientavo jėzuitų veiklą katalikiškos demokratinės inteligentijos pusėn.

JĖZUS IŠ NAZARETO — KRIKŠČIONIJOS STEIGĖJAS

KUN. C. C. MARTINDALE SJ

Vertėjo įvadas

Iš Kristaus gyvenimo mes esame padarę daug išvadų, sužinoję daug tiesų, kurios vadovauja mūsų gyvenimui. Iš jų esame išvedę papročių ir švenčių, kurios sudaro mūsų krikščioniško gyvenimo stilių. Tačiau šių labai reikšmingų analizių dėka pats Kristus asmuo, jo pavidalas, kaip istorinė apraška, paprastai pasilieka toli nuo mūsų dėmesio centro. Žinoma, nėra būtino reikalo kiekvienam studijuoti visas kultūrines ir istorines Kristaus gyvenimo aplinkybes. Tačiau, kadangi Kristus nėra tik teorija, bet reali žmogijos istorijos apraška, tai yra teisėtas kiekvieno mūsų noras pažinti Kristų kaip žmogišką aprašką.

Nėra toks paprastas uždavinys pasinaudoti rašytiniais dokumentais, kaip paprastu mokymu, kurie parašyti prieš porą tūkstančių metų. Dėl to ir mes, skaitydami ar girdėdami evangelijas, nepretenduokime būti istorijos tyrinėjimo specialistais, bet verčiau pasinaudokime tokiu autorium, kuris savo studijų dėka gali mus priartinti prie tų kultūrų ir aplinkybių, kuriose buvo parašytos evangelijos. Tik tokiu keliu galime pažinti Jėzų, kaip realią istorinę žmogijos aprašką. Tada Kristus gali mums nušvisti kaip konkretus žmogiško gyvenimo veikėjas.

Mes turime daug Kristaus gyvenimo aprašymų įvairių prancūzų, italų, vokiečių autorių, bet ši anglo kun. Martindale SJ studija atskleidžia Kristuje tai, kas mažiau buvo pastebėta kitų autorių. Ši studija yra iš serijos “Studies in Comparative Religion ” Rev. C. C. Messenger, London, Catholic Truth Society, Vol. 3, No. 20.

Kun. Vytautas Bagdanavičius MIC

Žydų visuomenės veidas Jėzaus metu

Norint pasekti šį svarstymą, pakanka atsiminti, kad hebrajai tikėjo nuo pat pradžios, jog jie yra Dievo išrinkti nuostabiam likimui. Apčiuopiama to tikėjimo apraška buvo ta, kad Dievas iškels Mesiją, kuris bus pateptasis ir pašvęstasis karalius, išgelbėsiantysis tautą iš jos priešų ir įsikursiantis Jeruzalėje karaliauti. Kai žydų kentėjimai prisidėjo prie to, kad jų idealai darėsi vis dvasiškesni, į ateitį jie žvelgė kaip į pasaulinio masto niekada nesibaigiančią karalystę ir kad Mesijas turi įkurti tarp visų žmonių taiką, atlidumą ir teisingumą. Paskutinį prieškrikščioniškąjį šimtmetį, ar netoli nuo jo, pranašysčių mėgėjai labiau pabrėžė įvairių

T. Andruška, Lietuvos vaikas, geriau juto lietuviškos visuomenės nuotaikas, negu svetimtautis T. J. Kipas, išaugęs svetimame krašte.

4. T. B. Andruška — visą gyvenimą aktyvus katalikiškosios pasaulėžiūros šalininkas, skelbėjas ir veikėjas, sovietmečiu buvo likviduotas, kaip vienas iš antikomunistinių krikščioniškos inteligentijos lyderių.

5. Buvo produktyvus rašytojas, šviesa jo veikalų neprarado aktualumo ir šiandien, iš istorinių studijų išskirtina “T. Andrius Rudamina, SJ”, kurioje autorius atsiskleidžia ir kaip istorikas.

konkrečių įvykių mistinę reikšmę ir net antgamtinį būsimą Mesijo bruožą. Pasak jų, Mesijas jau egzistavo prieš savo būsimą žemišką apsiareiškimą ir visada buvo Dievo akivaizdoje.

Tačiau tikrų pranašysčių toje visuomenėje jau nebuvo girdima apie 400 metų. Žmonių masė pasidariusi išdidžiai nacionalistinė. Tik mažuma, tie vargšai ir “nuolankios širdies” žmonės laukė Dievo atėjimo dienos, negalvodamai apie prievartą ir praktiškus išsikačiumus.

Tautos religiniai vadai buvo suskilę. Sadukėjai, būdami daugiausia įtakingų kunigiškų šeimų nariai, norėjo jungti savo kultūrą su pasauline kultūra ir nebetikėjo asmeniniu prisikėlimu iš mirties.

Priešingą kraštutinę srovę sudarė esenai, praktikuodami uždarumą, neturtą ir celibatą. Kita visuomenės kryptis — zelotai, įkvėpti daugiau išdidumo negu kokių nors kitų idėjų, buvo kiekvienu metu pasirengę sukilti prieš valdžią. Nei zelotai, nei esenai neturėjo vaidmens Jėzaus Kristaus gyvenime. Nėra jokio pagrindo kai kurių iškeltai minčiai, kad jis buvo išauklėtas esenų. Taip pat nėra reikalo manyti, kad apaštalas Simonas priklausė zelotų partijai, nors buvo vadinamas zelotu.

Vadinamieji “Rašto žinovai” buvo religiniai teisininkai, kurie kodifikavo milžinišką ritualinių apeigų masę, pridėdami tai Mozės knygoms. Fariziejai ir vadinamieji “atsiskyrėliai” tų nuostatų laikėsi labai rimtai. Jų klasės mes neturime juodinti, tačiau per daug uolus išpažinimas juos skatino į veidmainiavimą, nes tuos nuostatus per sunku buvo vykdyti. Iš tikrųjų nedaug kas galėjo jų visų laikytis. Išdirbta kazuistinė sistema sudarė jiems galimybę išsisukinėti. Jie buvo nekenčiami tų, kurie gyveno paprastą religinį gyvenimą. Fariziejų buvo nedaug. Norint būti fariziejumi, reikėjo būti turtingam. Daugiausia jų būta Jeruzalės šventyklos aplinkoje, o ne paprastų žmonių šiauriniame krašte, Galilėjoje.

Jeruzalė — puošmena

Jeruzalės karalius tuo metu buvo Erodas Didysis, kilęs iš Idumėjos. Jis nebuvo tikras žydas, būdamas Romos globoj, labai praturtėjo. Savo nepaprastai didelį turtą leido, statydamas didingą šventovę. Dėl to jis buvo žydams priimtinas. Savo gudria politika jis Jeruzalę išlaikė Romai. Jeruzalė tada buvo tokia patraukli, kad net romėnė Kleopatra norėjo būti Palestinos karaliene. (Kaip žinoma, ji buvo pasidariusi Egipto valdove.)

Tačiau Erodas buvo persekiojamas baimės, kad kas nors jo nenužudytų. Dėl tos savo liguotos baimės jis nužudė pusę savo šeimos narių, kad jie nepasikėsintų prieš jo gyvybę. Dėl to imperatorius Augustas yra pasakęs, kad jis verčiau norėtų būti Erodo kiaule, negu sūnumi. (Čia yra kalbinis pokštas, nes graikiškai *kiaulė* panašiai skamba kaip *sūnus*). Jis padalino savo valstybę įvairiems asmenims. Du iš jų verti didesnio dėmesio. Tai Erodas Archelajus, kuris valdė Jeruzalę, kol jo klaikios žudynės privertė žydus kreiptis į Romą, kad būtų paskirtas Judėjai prokuratorius. Kitas ramesnis buvo Erodas Antipas, kurs šiaurinėje dalyje valdė Galilėją.

Atgailos skelbėjas

Šitame kietai valdomame pasaulyje staiga pasirodė Jonas Krikštytojas Erodo Didžiojo valdymo pabaigoje. Aukštas, nusipasninkavęs, saule nudegęs, sudžiūvęs, apsirengęs senovišku pranašų drabužiu iš kupranugario odos, įsikūrė pietinio karavanų kelio pakraštyje, šaukdamas, kad žmonės turi atgailauti, nes prisiartinio Dievo triumfo dienos. Minios pas jį plaukė iš visų kraštų. Jis juos panardydavo Jordano upėje, lyg tuo simbolišku būdu apvalydamas nuo nuodėmių. Jo dorinis mokymas buvo paprastas. Turtinguosius skatino dalytis su vargšais. Mokesčių rinkėjams jis liepė neprievartauti. Kariams jis liepė nekenkti žmonėms. Sadukėjai ėjo pas jį pasitikrinti savo tikėjimo. Jiems jis sakė: “Kas

paskatino jus bėgti nuo gresiančio pykčio? Nesitenkinkite tuo, kad esate kilę iš Abraomo. Jūs — nudžiūvęs medis, jau paruoštas nukirsti. Šiaudas, atsiskyręs nuo grūdo, bus sudegintas”.

Jonas visada pabrėždavo, kad jis yra tik skelbėjas to, kuris turi ateiti ir kuris yra stipresnis už jį. Jis krikštys Šv. Dvasia ir ugnimi. Jonas nesąs vertas jo sandalų nešioti. Jo kalbose “ugnis” reiškė, kad naujas krikštas bus daug griežčiau valantis, negu jo krikštas, panašiai kaip ugnis yra stipresnė už vandenį.

Pagaliau, kai visas kraštas jau žinojo apie Joną, iš Nazareto, iš šiaurinio krašto, atėjo Jėzus ir prašėsi būti pakrikštijamas. Jonas, nuostabos pritrenktas, sakė: “Man reikia, kad tu mane pakrikštytum, o tu ateini pas mane”. Tačiau Jėzus nenusileido. Jonas, jį pakrikštijęs, išgirdo Dievo balsą, užtikrinantį, kad jis matė Dvasią, pasiliekančią ant jo. Tai buvo oficialus “antspaudas Jėzaus mesijaniškumo. Paskui Jėzus tuoj pasitraukė į tyrus.

Šaltinių klausimas

Čia neturime vietos plačiau išdėstyti krikščioniškos tradicijos tikėtinumą. Pirmos rūšies tikėtinumo pagrindą sudaro pati bendruomenė, kuri prieš 150 metų jau buvo pasaulinė apraiška. Ji vienaip tikėjo ir jos nariai buvo pasirengę verčiau mirti, negu išsižadėti Kristaus, kurį jie garbino kaip Dievą. Taip rašo Plinijus 111 m. po Kr. savo laiške. Nors mes tą ankstyvąją tradiciją pažįstame iš dokumentų, bet ne jie sukūrė krikščionišką bendruomenę, o ji juos. Keturi iš tų dokumentų turi specialią reikšmę. Tai Jėzaus skelbtos naujosios žinios perdavimas, padarytas Mato, Morkaus, Luko ir Jono. Jų patikėtinumas yra absoliutus. Joks krikščionis nebūtų drįsęs tos žinios iškreipti. Eretikai tai darė, nes ir jie norėjo tomis žiniomis pasinaudoti. Šių dokumentų skaitymas viešose pamaldose galėjo juos tik kristalizuoti. Šių raštų prigimtis yra tokio pobūdžio, kad juos galėjo parašyti tik tokie asmenys, kurie to meto Pales-

tiną pažinojo labai iš arti. Moderni archeologija tai patvirtina ligi smulkmenų.

Mato evangelija buvo parašyta labai anksti aramajiškai, galbūt net prieš 55 m. po Kristaus. Po to ji buvo išversta graikiškai. Morkaus evangelijos duomenys buvo surinkti prieš šv. Petro mirtį 64 m. ir po to paskelbta. Šv. Lukas parašė evangeliją pirmiau negu savo Apaštalo darbus, o juos parašė pirmiau negu apaštalas Paulius buvo įkalintas Romoje 62-63 metais. Dėl to galime manyti, kad Matas bus pradėjęs rinkti medžiagą iškart ir savo evangeliją paskelbė apie 50-55 metus po Kr. O Morkus bus sužinojęs Petro mokymą per keletą metų ir savo evangeliją suformavęs apie 66 metus. Ir Lukas turėjo progą pasinaudoti ne tik Morkaus, bet ir Mato graikišku tekstu, prieš paskelbdamas savo evangeliją 62 metais.

Jonas galėjo savo evangeliją parašyti apie 100-uosius metus po Kr., bet negalima neigti, kad tai būtų padaręs anksčiau. Apie ketvirtosios evangelijos autentiškumą yra daug diskutuota. Sakyta, kad jei ši evangelija būtų autentiška, tai Kristus savo dievybę būtų paskelbęs labai anksti. O kritikai norėtų, kad šis mokslas būtų išsivystęs iš lėto. Tiesa, kad Jono evangelijoje yra daug alegorijų, tačiau jis pabrėžia savo pateiktų tiesų autentiškumą. Nėra abejonės, ir jis pats tai pasako, kad jo pasakojimai yra teisingi. Jis buvo tikras istorikas ir kaip tik dėl to pasakojimai pasižymi tikslesnėmis perspektyvomis.

Apaštalo Pauliaus laišakai buvo parašyti pirmiau negu šios keturios evangelijos. Yra pripažinta, kad jie jokių atžvilgiu nėra prešingi dvylikos apaštalo mokymui. Net ankstyvasis jo laiškas, būtent pirmasis Tesalonikiečiams, yra visiškai kristologiškas. Dėl to evangelijos turi būti aiškinamos, pasinaudojant Paulium ir pirmine Bažnyčia.

Neautentiški liudijimai

Naujojo Testamento dokumentus ir ke-

turias evangelijas verta palyginti su tais dokumentais, kuriuos mes vadiname apokrifais. Šiuo žodžiu vadinami dokumentai, kurie pretendavo, kad jie buvo parašyti kai kurių Šv. Rašto autorių. Tų apokrifų yra ir krikščioniškos, ir žydiškos kilmės. Jie daugiausia parašyti dviejų šimtmečių būvyje po Kristaus. Panašių apokrifų yra buvę ir S. Testamento laikais. Tai, pvz., buvo pasakymų rinkinys, pavadintas "Saliamono išmintis". Tose apokrifinėse knygose yra daug fantastinių dalykų. Krikščioniškos apokrifų knygos buvo parašytos, kad papildytų savo fantazijomis tai, ko trūko evangelijų pasakojimams.

Pavyzdžiui, Protoevangelija ar Vaikystės evangelija tariasi parašytos Jokūbo, Viešpaties brolio. Lotyniška Mato evangelija parašyta 4-ame šimtmetyje po Kr. Yra paskelbta pasakojimų, kurie aprašo Marijos mirtį. Kiti pasakoja apie Pilotą, apie Juozapą iš Arimatėjos. Panašių tariamų evangelijų yra apstu. Dažnai jos yra nudažytos žydiškumu ar gnosticizmu. Visa tai buvo rašoma, norint atkreipti dėmesį į ankstesnių autorių pateiktas žinias. Panašiai buvo parašyta žydiška, egiptietiška ar šv. Tomo evangelija. Ne visada galima tuos autorius apkaltinti, kad jie savo raštais būtų norėję kitus suklaidinti.

Yra buvę parašyta ir Apaštalų darbų, jų laiškų ir Šv. Jono Apreiškimo apokrifų. Apie juos mažiau kalbama. Apie visą šią literatūrą galima pasakyti tai, kad Bažnyčia niekada jų nepriėmė kaip autentiškų dalykų. Dažnai į juos žiūrėjo, kaip į fantastinius kūrinius, kaip į paprastų žmonių pageidavimų išraišką. Juose buvo aprašytos tokios smulkmenos, apie kurias žmonės norėjo žinoti, ir šie rašiniai atitiko jų smalsumą. Iš tikrųjų ši literatūra yra savotiškas įrodymas tų dalykų, kurie yra aprašyti keturiose evangelijose, tik tai atlikta labai groteskišku būdu. Šie rašiniai neturi to paprastumo ir nuoširdumo, kuriuo pasižymi Šv. Raštas. Be to, šie rašiniai visiškai neturi to Palestinos

kolorito, kuriuo pasižymi keturios evangelijos ir kurių atitikmenis modernioji archeologija vis iš naujo iškelia.

Vaikystės pasakojimai

Nė vienoje iš keturių evangelijų nesakoma, kad čia rašoma biografija. Jos visos paduoda Jėzaus Kristaus žinią. Tik Matas ir Lukas prie žinios prijungia "vaikystės pasakojimus". Tuo jie patvirtina, kad Jėzus buvo gimęs. Taip pat jie turi Marijos, Simono ir Zacharijo himnus, tuo praturtindami krikščionių liturgiją. Nei viena evangelija, nei Bažnyčia Kristaus dievytės nekildina iš Nekalto gimimo. Bet Jėzui, esant skirtingam, tinka, kad ir jo gimimas būtų skirtingas. Maža to, tie pasakojimai neleidžia sakyti, kad Kristus būtų pradėjęs savo mesijanišką darbą tik po Jono krikšto. Taip nemanė nei tuolaikinė katalikybė, nei dabartinė Bažnyčia. Įvykis prie Jordano tik parodo Mesiją Jonui, bet nepadaro jo Mesiju.

Šio svarstymo tikslas yra parodyti tą evangeliją, kurią skelbė Viešpats Jėzus, kiek galima mažiau susitelkiant prie biografinių bruožų.

Jėzus gimė Betliejuje, nes Augustas darė žmonių surašinėjimą, norėdamas sutvarkyti imperijos mokesčių sistemą. Šis reikalas nebuvo naujiena rytuose. Žmonės turėjo užsirašyti tose vietose, kur buvo gimę. Juozapas ir Marija buvo gimę Betliejuje, kur buvo gimęs ir jų protėvis Dovydas. Gimus kūdikiui, jie pasirodė Jeruzalės šventovėje. Ten jie išgirdo nuostabų Simono pareiškimą, kad kūdikis bus pasaulio šviesa ir žydų garbė.

Šventoji šeima grįžo į Betliejų ir ten pasiliko ligi tam tikrų asmenų atvykimo iš rytų. Jie buvo išskaitę iš žvaigždžių, kad Palestinoje yra gimęs karalius. Jie teiravosi, kur yra tas gimęs žydų karalius. Tai išgąsdino idumietį karalių, kuris stengėsi atrasti ir sunaikinti kūdikį. Tačiau rytiečiai jį apvylė, o Juozapas ir Marija išvyko į Egiptą. Ten jie bus apsistoję savo kalbos ir savų papročių žmonių tarpe. Jie ten

KITUS ĮVEIKTI GALI DAUG KAS, SAVE ĮVEIKTI GALI TIK ŽMOGUS

(Jaunimo grupėje premijuotas straipsnis)

Monika Norvilaitė

Daug išbandymų slypi kiekvieno žmogaus gyvenimo kelyje. Daugelį kliūčių sutinkame, kurias įveikę einame toliau arba suklumpame padarę klaidas, o kartais palūžę...

Mano gyvenimo devizas: "Išlieka tik tie, kas stipresni". Tai turbūt primintų nerašytus džiunglių įstatymus, bet tai reiškia, kad žmonės išlieka ne tie, kurie fiziškai stipriausi, bet tie, kurie stiprūs dvasiškai, turi valią — moka įveikti save. Daugelis gyvenimo kliūčių atrodo neįveikiamos vien dėl to, kad mes pristingame drąsos ir valios, bijome, kad neveiksime negerovių.

Dažnai net mums, mokiniams, mokytojai kartoją: "Nenorit, nesimokykit, niekas jūsų neprivers, jei patys to nenorite". Anksčiau neapmąstydavom šių žodžių, o dabar ilgai sėdžiu ir galvoju: o juk tiesa; žmogų, panorusį pakelti prieš save ranką, galėsi sustabdyti tik jėga ir tik laikinai, jis vis tiek sieks savo tikslo, ir visiškai sustabdyti įmanoma tik tuomet, jei žmogus pats įveiks save ir pakeis savo sprendimą.

Kaip įveikti save? Turbūt kiekvienas žmogus to savęs paklausia. Paklausiu ir aš savęs. Iš kilo

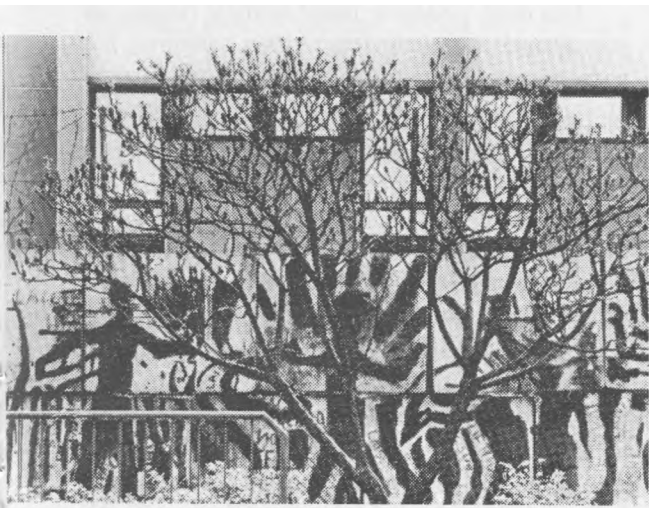
man dar daug klausimų apie gyvenimą, jo kelią bei prasmę. Mąščiau ilgai, bet žinojau tik vieną dalyką: jei eini, žmogau, per gyvenimą, įsivaizduok, kad eini per sniegyną, kur kartais siaučia pūgos ar būna ramu, kur pastatai savo koją — ten lieka pėdos, į kurias atsigręžęs gali pažiūrėti ir pamatyti, kaip tavo buvo statyta, koks žingsnis žengtas, o priekyje — balta ir lygu aplinkui, tai nuo tavęs, žmogau, priklauso, kur pasuksi ir kaip žengsi, bet atsargiai... ledas po sniegu nesimato... Jei pūgai užkaukus norėsi suklupęs pailsėti, pavargęs palūši, — daugiau saulės nematysi, nes užmigsi ten amžinu miegu vien dėl to, kad negalėjai įveikti savęs, pagundų, silpnumo, noro atsigulti... Tik keltis reikia, jei tave užklumpa neganda, prašyti Dievą malonės ir pagalbos, nes ir taip daug palūžusių, suklupusių žmonių mūsų ne taip seniai išsivadusioje Lietuvėlėje. Nepalūšiu aš, pabandysiu stiprinti, kelti savo draugus, galėsiu padėti ne tik savo artimiesiems, bet ir visai savo Tėvynei, besikeliančiai Tėvynei! Suprantu, sunku gyventi mūsų laikais Lietuvoje, bet juk nereikia nulenkus galvą vaikščioti ir žiūrėti, kada žemelė tave pasims. Apsižvalgykit, žmonės! Tikrai jaučiuos kaip tame sniegynė, kur dažnai siaučia pūgos, keliauja daug žmonių: vieni klumpa ir lieka ten amžinai, o kiti meta iššūkį sniegui, pūgai ir atšiauriam vėjui, suklupę keliai, bando pažadinti, pakelti kitus ir eiti tolyn. Didžiuojuosi savimi, kad atsilaukau prieš daugelį pagundų, nors, žinoma, darau nemažai dar klaidų, bet juk klaidos mane tobulina.

Mums, paaugliams, ypač sunku atsilaukyti nesuklupus... Pasiguodžiu nors tuo, kad yra dar paauglių, kurie kaip Prometėjas neša šviesą, ugnį gyvenimui į kitų žmonių širdis ir sielas, kurie patys kaip ugnys, šildančios ir atveriančios akis ir rankas, kurios sugrūbusios ir sulenkusios pirštus tik į save... Jie veržiasi į gyvenimą ir dažnai net nesupranta tokių žmonių, kurie viskam abejingi, bando juos žadinti iš to gilaus pragaištingo miego...

Niekada nekelčiau prieš save rankos, nes Dievas mane už tai dar skaudžiau nubaustų, o, be

nepasiliko ilgiau negu ligi Erodo mirties. Juozapas ir Marija nenorėjo grįžti į Betliejų, nes žinojo, kad nekenčiamas Archelajus buvo Judėjos karalium. Jie grįžo į Nazaretą, kur Juozapas buvo dirbęs. Ten jie gyveno kol Jėzus sulaukė 12 metų.

(bus daugiau)

to, ar kas nors turi teisę atimti sau gyvybę, jei pats jos nedavė. Dievas mus daug kur išbando: veda mus gyvenimo keliu, moko, o likimas parodo, ko mes verti...

Aš manau, kad save galima įveikti įvairiai, svarbu, kad tu tvirtai žinotum, ko nori. Pavyzdžiui, aš didžiuojuosi, kad esu labai užsispyrusi, nors kartais dėl to ir kenčiu, bet žinau, jog būtent todėl įveikiu daugelį gyvenimo sunkumų. Kadangi nepripažįstu tokio dalyko, kaip savižudybė, tad belieka visada suklupus tik atsistoti ir eiti toliau. Žinoma, būna tokių dalykų, kad be galo ilgai dėl ko nors liūdžiu, nenoriu su niekuo šnekėtis, užsidarau savyje — būna labai sunku, bet vis tiek privalau pakelti galvą ir apsižvalgyti - tuomet pamatau, kad daug žmonių yra nelaimingesnių už mane, ir aš privalau bent kai kuriems iš jų padėti.

Daug kam iš savo draugų esu padėjusi. Nors esu mergaitė, bet berniukus gal kiek daugiau suprantu, jais pasitikiu, nes mano vaikystė prabėgo tarp berniukų, mat turiu vyresnį brolį, su kuriuo turėdavau kartu būti, žaisti su juo ir jo draugais. Nuo 12 metų sunkiai, ne pagal vaiko jėgas, dirbau žirgyne, t.y. treniravausi (tam tikrai reikėjo turėti stiprios valios ir jėgos), buvo be galo sunku.

Daugelis vaikinukų turi panašią į mano vaikystę arba dažniausiai randa panašumo manyje, todėl gana greitai manimi pasitiki, išsišneka, paklauso mano patarimų, susimąsto... Vien dėl to verta eiti per gyvenimą pakėlus galvą, kai žinai, jog daug kam sugebi padėti, suprasti, pajusti kitą žmogų, suvokti jo problemas. Nėra sunku patarti, bet kai pabandau įsivaizduoti save to žmogaus vietoje, kuriam patariau, suprantu, kad man būtų be galo sunku... Juk tuomet kažkas pasikeičia tavyje, pergalvoji daug ką ir turi nuspręsti, ką tau reikia daryti, kaip išspręsti savo problemą, kaip įveikti savo ankstesnį, galbūt klaidingą sprendimą. Patarti nėra sunku, bet jo įvykdymas parodo tavo gyvenimo nusistatymą, valią, gyvenimo būdą ir net tikslą... Mūsų šalyje žmonės labai kenčia dėl savo didelio išdidumo, dažnai dėl kvailo užsispyrimo, nusistatymo, egoizmo, abejingumo... Vien tai labai trukdo blaiviai pamąstyti apie save, apie kitus, apie dvasios tobulinimą... Beveik nebemokame kitam žmogui atleisti už skriaudą. Šios blogos savybės tarsi svarsčiai laiko mus prispaudę prie žemės, štai dėl ko mums taip sunku įveikti save, pakilti suklupus...

Labai dažnai mes gailimės savęs. Žinau, kad aš esu užsispyrusi, išdidi, tai nėra jau taip blogai, nes didžiuojuosi tik senąja savo kilme — esu kilusi iš senos Lietuvos kunigaikščių giminės, gyvenusios žemaičių žemėse, — gal dėl to man lengviau po nesėkmių atsistoti vėl ant kojų. Kančia taurina sielą, o supratimas daro ją geresne. Manau, kad geras patarimas daug padės, jei žmogus norės ką nors pakeisti savo gyvenime, patobulinti save, nors tai yra taip sunku. Įveik save, o kitus įveikti lengviau. Jei moki pripažinti, taisyti savo klaidas, tai galėsi padėti ir kitam, bet jei nenorėsi tobulinti, kelti, suprasti savo dvasią, tai ir pats vieną sykį suklupęs nebeįsistatys, ir tau padėti niekas nesusgebės, jei pats to nepanorėsi...

Tad pasimelskime: "Atleisk, Dieve, mums už silpnumą ir padarytas klaidas, suteik jėgų pagundų atsispyrimui, valiai, drąsai ir geriems darbams..."

■ Italijos katalikų dienraštis "Avenire" (1995.XI.28), pasiremdamas Aleksandro Jakovlevo, politinių represijų aukų rehabilitacijos pirmininko Maskvoje įvykusioje spaudos konferencijoje paskelbtais duomenimis, pateikė oficialius duomenis apie religijos persekiojimą bolševikų valdymo metais buv. Sovietų Sąjungoje. Per 74 komunistinio valdymo metus ten buvo sušaudyta, nukankinta, numarinta badu ir pan. apie 200.000 įvairiausių tikybų dvasininkų.

ŠEIMA — MEILĖS MOKYKLA

(Suaugusiųjų grupėje premijuotas straipsnis)

Indrė Bartašiunienė

“Šeimos vertybės, pagrįstos gilia pagarba žmogaus gyvybei ir orumui, besireiškiančios kantrybe, atjauta, supratimu, parama ir atleidimu, padeda šeimos bendruomenei pajusti pirmini ir esminį taikos ir ramybės išgyvenimą. Be tokios meilės ryšio su kitais žmonėmis ir vaisingo abipusio solidarumo žmogus lieką būtybe, kuri nesuvokia savęs, kurio gyvenimas yra beprasmis, nes jai neatsiskleidžia meilė, kurios ji nepatiria ir neišgyvena...”

Jonas Paulius II

Šeimos meilė apdainuota dainose, aprašyta knygose, įamžinta dailėje ir slepiasi kiekvieno iš mūsų širdyje. Vienaip ją interpretuoja sociologai, antraip psichologai, trečiaip istorikai, dar įvairiau — menininkai.

O kas šeima, namų šiluma ir meilė yra man?

Jei į klausimą atsakyčiau simboliškai, tai šeimos pamatas — tradicinis židinys, kuris tėvų dovanojamas sutuoktiniams vestuvių dieną. Atsimenu, koks trapus ir gležnutis buvo molinis indelis mūsų vestuvių dieną. Pro jo plyšelius sklido lengva žvakės šviesa. Mama atsargiai ir rūpestingai nešė savo rankose liepsnelę, spinduliuojančią meile ir amžinybę.

Aš perėmiau židinį į savo rankas. Ir šiuo iškilmingu ritualu buvo viskas pasakyta — turiu jį nešti per šio pasaulio vargus ir džiaugsmus, jį kūrėti ir vėl perduoti į patikimas rankas.

Esu daug girdėjusi: meilė šeimoje rusens, jei puoselėsime atvirumą vienas kitam, saugumą, pagarbą vienas kito mintims ir darbams, jei būsime nuolaidūs, drauge ieškosime tiesos, gėrio ir grožio.

Visa tai teisybė. Teisybė, kurią galima išmokti. Bet įgyti ją galima tėvų židinyje.

Ar teko išgyventi šviesiausias valandas jaukiuose namuose kartu su artimaisiais? Kokios dvasinės vertybės buvo diegiamos, kai į pasaulį žvelgei dar vaiko akimis?

Norėčiau pasakoti apie savo tėvus, šeimą.

Mūsų šeima man primena tvarkingai susodintų obelių sodą. Viduryje jo stovi didžiausia obelis su storomis, juodomis šakomis, išsikerojusi virš visų. Ši obelis kiekvieną vasarą veda gausų derlių. Šalia — kuklesnis medis, bet lapai daug vešlesni, žalesni. Ir dešinėje, greta stovi niekuo neišsiskiriančios dvi sesės obelys. Viena mėgo puoštis raudonais obuoliais, kita — geltonais.

Tokia ir mano šeima — tėvai ir mes, dvi seserys... šeima — žydinčių obelių sodas. Toks jos įvaizdis išliko iš vaikystės, kai dar mokyklos suole piešiau žydintį sodą.

Mama, mokydama mylėti gamtą, išmokė mylėti ją pačią ir kitus. Viskas, kas tada mane supo, auklėjo, ugdė jausmus. Pasivaikščiojusi pušyne, atgaudavau ramybę, pastovėjusi jūros pakrantėje, suvokdavau amžinybę.

Labiausiai mama mylėjo gėles. Ir jos mums teikdavo tikrą gyvenimo palaimą. Mūsų jaukiuose namuose jos žydėjo ištisus metus. Net išdžiovintos rožės atrodė gyvos ir linksmos.

Kai buvau paauglė, pajutau, kad pasaulis susideda iš dviejų spalvų: juodos ir baltos, t.y. ir blogio, ir gėrio. Tada mama man sakė: “Elkis kaip moko Dievas, ir tu niekada nepaklysi”.

Pagalvojau, kas būtų, jei paklyščiau? Turbūt nebemylėčiau pasaulio, gamtos su visomis jos spalvomis, kitų ir savęs. Vargu ar mokėčiau protingai grumtis su gyvenimo išbandymais, užsida-ryčiau savo kompleksų vienvėje... Tik per Marijos širdį, motinos širdį, pažinau daug gėrio ir tiesos.

Tėvas man — mūsų šeimos rūpintojėlis. Toks pat, kokį iki šiol drožinėja Lietuvos meistrai. Skurdžiais sovietmečio laikais šeimos išmaitinimo galvosūkis paliko ne vieną raukšlę veide. Bet buvome sotūs, nieko nestigo ant kasdieninio stalo.

Būti tikru tėvu — vadinasi, mylėti savo žmoną ir vaikus. O mylėti — tai aukoti dalį savęs šeimos gerovei. Tai ir yra didžioji tėvystės paslaptis. Tėvas Marie yra pasakęs: “Jei tėvo nėra šalia, motina negali tobulai būti motina, nes kaip tik tėvas išlieka paslėptas šaltinis. Ir kai iš šio šaltinio nėra geriama, šeima negali tobulai būti tuo, kuo ji privalo būti”.

Savo jaukiame kambarėlyje turiu įsireminusi daug šventų paveikslėlių. Mano širdžiai brangiausias — Šventos Šeimos paveikslėlis. Kokia neapsakoma meile ir šiluma spinduliuoja šis šeimos stebuklas! Žiūrėdama į jį, ir aš trokštu idealios šeimos. Prie to tikslo mane veda ir malda. Po jos jaučiu visa širdimi: jauna šeima, jeigu ji myli Dievą, ir yra Dievo pašaukta šeima.

Meilė vyrui, būsimam tėvui, gimsta palaipsniui, tobulai pažįstant vienas kito pomėgius, įpročius ir charakterį. Tik tokia meilė pajėgs užglostyti smulkius bendro gyvenimo nesusipratimus. I. Laimutytė yra teisi, sakydama, kad: “Meilė visada teisi, o šeima neteisi tuomet, kai joje nėra meilės. Todėl šeima tampa meilės tęsiniu arba jos pabaiga”.

Kiekviena šeima turi savo meilės mokslo biblioteką. O joje vietos turi rasti, be dvasinio artumo vienas kitam, materialinė gerovė. Kaip norėtusi, kad ji būtų mažiausia vertybė katalikiškoje šeimoje! Bet ar ne skurdas kartais tampa meilės priešu, griaušančiu šeimą? Žinomas ukrainiečių pedagogas V. Suchomlinskis išmintingai pabrėžė: “Nesiguosk skambia fraze, kad su mylimu ir palapinėje rojus. Santuoka ne tik dvasinė, bet ir materialiai nepriklausomas, ar galėsi aprengti, išmaitinti savo draugę, suteikti jai pastogę”.

Sunku patikėti, kad augusieji bendrabučiuose, ankštuose butuose, landynėse bus laimingi. Labai dažnai vargas užtemdo ir protą, ir širdį. Tačiau turτας neturėtų dominuoti aukščiau dvasinių vertybių skalės. Keičiant nelabai blizgantį daiktą į daugiau blizgantį, blanksta “sielos jūra”.

Šeimos pilnatvė ir džiaugsmas — vaikai. Jie — didžiausias šeimos meilės įrodymas, Dievo ir dviejų žmonių meilės kūrinys, džiaugsmas, tikro gyvenimo skonio išbandymas. Nes laimingas tas, kuris laimingas savo namuose. O namai laimingi, jei ten kryžtauja vaikai.

Būti motina — reiškia patirti daug rūpesčių,

išsižadėti savo mėgstamo darbo bei pomėgių, būti stipriai bei tikėti savo jėgomis. O tėvui svarbu, kad motina ir vaikai jaustųsi laimingi. E. Pocius teisingai pastebi: “Šeimos laimė vyro pečiais, moters rankomis ir vaikų šypsena laikosi”.

Šeima jau beldžiasi į XXI amžiaus duris. Į ją rūščiai kėsina modernusis pasaulis, prabangos, linksmybių imperija. Ar ji, šeima, išliks? Ar nepalūš piktų vėjų draskoma?

Pažvelkime į daugeliui labai artimą plotmę — tėvų ir vaikų santykius. Jų problemos visu jautrumu atskleistos A. Rūtos romane “Vieniši pasauliai”. Autorė gilinasi į savo veikėjus. Čia dukterys nesupranta ir neįvertina motinos rūpesčio, motina nežvelgia jaunimo gyvenimo. Gvildenamos auklėjimo klaidos: ar vienam vaikui tinka drausmė, kitam — meilė? Kaip pažvelgti į jauną, besiformuojantį vidų? Kas žmones skiria? Net tėvus nuo vaikų? Kodėl tolstama, nepamėginus suprasti ir suartėti? Kaip susisiekti su vaikais, su jų siela? Kodėl nesugebama palenkti jų į gera? Kas išmoko vaikus meluoti, apgaulinėti? A. Rūta po visų svarstymų, prieina išvados: “Vaikui turi būti nuoširdus, teisingas ir tiesus, jam reikia meilės, patarimų, teisingos gyvenimo krypties; reikia vaiką suprasti, nujausti jo polinkius, tinkamai pakreipti, bet reikia vaikui griežtumo. Vaikas turi paklusti. Lenk medį, kol žalias, o vaiką — kol jaunas...”

Taigi vaikai junta netikrumą, svyravimą, baimę, ypač kai neturi globos ir atspirties. Vaikai, kurie mokomi pavyzdžiu, dažnai sugauna gėrį arba egoizmą. Šeimoje taip pat labai svarbu suteikti vaikams laisvą, jaukią, kūrybinę aplinką.

Bet kaip tai padaryti, jei, kaip jau minėjau, į šeimą yra daugiau besikėsinančių negu jai padedančių?

Manau, jog reikia ryžtingiau artėti prie gyvojo šaltinio — Katalikų Bažnyčios. Tik tūkstantmetė jos išmintis išgelbės šeimą. Todėl kaip himnas jai skamba popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiai: “Dieviškasis paveikslas ugdomas ne tik atskiroje asmenybėje, bet ir toje unikalioje dviejų žmonių sąjungoje, kurią sudaro vyras ir moteris, sujungti meilėje taip, kad jie tampa ‘vienu kūnu’”.

Tik tokia šeima kurs taikų pasaulį. Ir tik toks pasaulis bus Dievo ir žmonių pasaulis.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS SJ

NEVARTOTINI VERTINIAI

pilnas pagrindas — tvirtas pagrindas: Turiu pilną (=tvirtą) pagrindą taip manyti.

pilnoje sudėtyje — visos sudėties: Komisija dirbo pilnoje sudėtyje (=visos sudėties, dirbo visa komisija).

pilnoje tvarkoje — visai, visiškai: Viską radom pilnoj tvarkoj (=kaip buvę, nepaliesta).

pilnumoje — visai, visiškai: Projektą priimti pilnumoje (=visą, ištisą).

pirkti pas — pirkti iš: Pirk pas mane (=iš manęs) uogų.

platus ratas — daug, didelis būrys: Reikia aptarti didelį ratą (=daug, daugybę) problemų.

prabalsuoti — balsuoti, pabalsuoti, baigti balsuoti: O dabar prašau visus prabalsuoti (=balsuoti).

prašyti pas ką — prašyti ką (ko): Prašyk pas mokytoją (=mokytoją, mokytojos).

pravažiavimo bilietas — nuolatinis, mėnesinis bilietas.

prie ko — kuo dėtas: Prie ko čia aš (=Kuo aš čia dėtas?).

prie (tokių) aplinkybių — esant (tokioms) aplinkybėms: Prie kokių aplinkybių (=tokioms aplinkybėms esant), tai gali atsitikti.

prie (tokių) sąlygų — esant tokioms sąlygoms: Prie esamų sąlygų (=Esant tokioms sąlygoms) niekas nesikeis.

arčiau prie reikalo — artimesnis reikalui: Prašom pateikti pasiūlymų arčiau prie reikalo (=artimesnių reikalui).

priemonė prieš — priemonė nuo: Vartojame įvairias priemones prieš gripą (=nuo gripo).

atsakomybė prieš — atsakomybė kam: kandidatas turi jausti atsakomybę prieš rinkėjus (=rinkėjams).

atsparus prieš — atsparus kam: Jis yra atsparus prieš džiovos bakterijas (=džiovos bakterijoms).

priešintis prieš — priešintis kam: Turėsime priešintis prieš naują kainų didinimą (=naujam kainų didinimui).

priešpastatyti — (su)priešinti, priešpriešinti, statyti priešpriešiais: Viena tauta neturi būti priešpastatoma (=priešinama, supriešinama) kitai.

prieštarauti prieš — prieštarauti kam: prieštarauju prieš šio projekto priėmimą (=šio projekto priėmimui).

priimti dėmesin — atsižvelgti, įsidėmėti, atkreipti dėmesį, turėti galvoje.

priimti priesaiką — duoti priesaiką,

priimti už pagrindą — priimti pagrindą, kaip pagrindą.

priimti žiniai — susipažinti, atsižvelgti, paisyti.

principe — iš principo, iš esmės: Principe (=Iš principo) sutinku.

principiniai — iš principo, iš esmės: Komisija principiniai (=iš principo) sutiko su mūsų pasiūlymais.

pripildyti kuo — pripildyti ko: Taures pripildė vynu (=vynu).

pripuolamai — atsitiktinai: Prie šio darbo galiu prisėsti tik pripuolamai (=atsitiktinai).

prisiminti apie ką — prisiminti ką: Nuolat prisimenu apie savo tėvelių (=savo tėvelių) sunkų gyvenimą.

prisipažinti meilėje — prisipažinti meilę, kad myli.

prisirišimas kam — prisirišimas prie ko: Visiems žinomas šuns prisirišimas žmogui (=prie žmogaus).

prisitaikyti kam — prisitaikyti prie ko: Jau mums laikas prisitaikyti pasikeitusiems laikams (=prie pasikeitusių laikų).

charakterizuoti iš teigiamos (neigiamos) pusės — apibūdinti teigiamai (neigiamai).

Gerbiamoji "Laiškų lietuviams" Redakcija!

Noriu Jums išreikšti nuoširdžią padėką už leidžiamą šį katalikišką žurnalą. Jis iš vergovės prisikėlusioje Lietuvoje stiprina mūsų kunigų, pasauliečių, moksleivių dvasią. "Laiškai lietuviams" įneša didžiulį indėlį į mūsų katalikiškojo gyvenimo stiprinimą. Šiandien mūsų Lietuvai reikia tokių žurnalų.

Man, parapijos klebonui, šis žurnalas praturtina dvasią, padeda dėstant tikybą mokykloje ir visomeninėje veikloje. Jūsų straipsniai — tai tikrojo sąmoningo tikėjimo atskleidimo vaisiai.

Šį žurnalą gaunu iš mokytojos Teresės Liškauskienės, kuriai jį užprenumeruoja iš Čikagos jos sesutė Julija Šaulienė, kuri, deja, praėjusio lapkričio 6 d. iškeliavo į amžinybės namus. Su jos mirtimi netekome prenumeratos. Ar nebūtų galimybės ir toliau gauti šį puikų žurnalą? (Aišku, gausite. Red.)

Linkiu Jums Dievo palaimos, stiprybės, drąsos ir energijos, toliau stiprinant ir keliant žmonių dvasinį gyvenimą.

Jus gerbiantis Čekiškės parapijos klebonas

kun. Jordanas Urbonas

suprantami net ir neturintiems didesnio filosofinio išsilavinimo.

Daug leidinių yra ir pas mus, tačiau jie man nesuteikia tiek dvasinės naudos ir medžiagos pamąstymams kaip "Laiškai lietuviams". Neretai neblogi straipsniai supolitikuojami ir, mano manymu, praranda nemažą savo vertės.

Mes dažnai pakalbame apie Jūsų žurnalą ir pagalvojame, kad jį reikėtų daugiau paplatinti Lietuvoje. Tikrai atsirastų daug skaitytojų. Pagaliau dabar yra visos galimybės jį spausdinti Lietuvoje. Tik nežinia, kas turėtų imtis šios iniciatyvos.

Tad dar kartą Jums už žurnalą labai dėkoju, linkiu geros sveikatos ir nemažėjančios kūrybinės energijos!

Petras R.

Mielieji Tautiečiai!

Gerų žmonių dėka jau turiu krūvelę "Laiškų lietuviams". Nuoširdžiai dėkoju siuntėjams. Džiaugiuosi, galėdama skaityti šiuos taurių minčių kupinus žurnalus. Jais dalinuosi ir su artimaisiais, pažįstamais.

Maloniai nustebau, už savo straipsnį gavusi premiją. Džiugu, kad Vertinimo komisija į mano rašinį atkreipė dėmesį, o ir piniginė dovana man, lietuvių kalbos mokytojai, labai pravertė.

Jums sėkmės kilnioje veikloje!

Telšių katalikų vidurinės mokyklos mokytoja

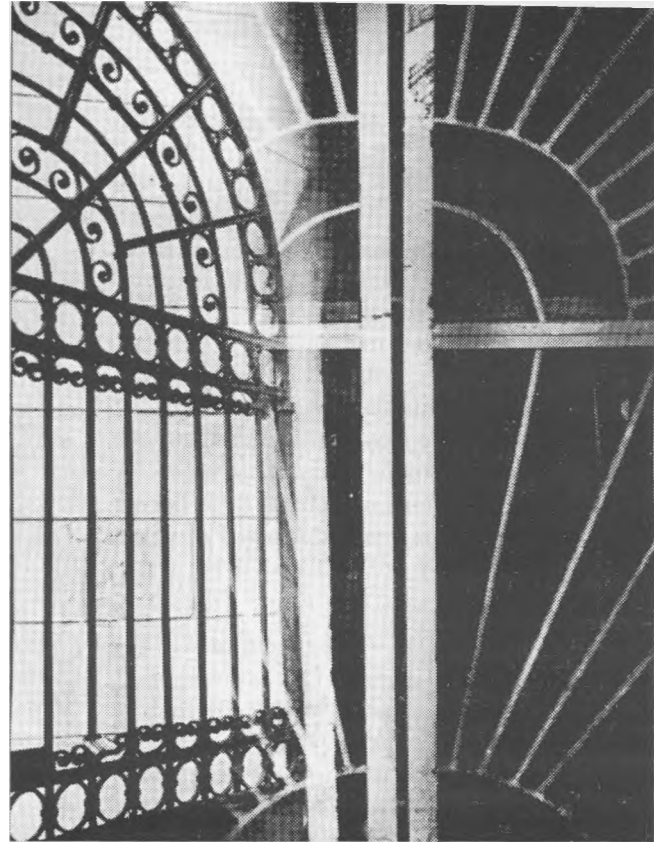
Elena Šidlauskienė

Gerbiamas ir mielas kun. J. Vaišny!

Jums esu labai dėkingas už "Laiškus lietuviams". Stebiuosi, kad Jūs tokia amžiuje ir ne labai stiprios sveikatos sugebate redaguoti tokį visapusiškai puikų leidinį. Jau vien tik iš šio žurnalo galima spręsti, kokį ganytojišką darbą Jūs atlikote per savo ilgametę veiklą. Šiame žurnale nebūna nė vieno straipsnio, kurį reikėtų praleisti neskaičius. Visi įdomūs, pamokantys, lengvai

Didž. Gerb. Kunige Redaktoriau!

Labai dėkoju Jums už meilę mūsų broliams ir seserims Kristuje. Ačiū, kad nepavargstate, dalindami gerį ir džiaugsmą mūsų Lietuvos žmonėms (taip pat ir mūsų mokyklos mažiesiems angelaičiams). Jie irgi nori atsidėkoti Jums. Kaip gražu, kai jie nuoširdžiai meldžiasi už Jus, kalbėdami rožančių ir dalyvaudami šv. Mišiose. Aš su savo mažaisiais jungiuosi šv. Mišių aukoje maldai už Jus,

Jūsų sveikatą, kad Dievas duotų daug jėgų visa pakelti ir energingai tęsti savo veiklą. Tik man neaišku, iš kur Jūs gaunate tiek energijos, valios ir laiko. Kaip Jūs visur suspėjate? Labai norėčiau ir toliau skaityti šį žurnalą. Rašykite. Mes labai laukiame.

St. Banikonienė

Gerbiama Redakcija!

Atleiskite, kad drįstu Jus trukdyti. Gal mano mintys bus naudingos “Laiškų lietuviams” skaitytojams. Neseniai šis žurnalas pateko man į rankas. Norėčiau, kad jis visuomet gyvuotų. Tokie leidiniai Lietuvai reikalingi, nes mūsų dvasia skursta.

Lietuvoje dažnai postringaujama apie arimo meilę, tarpusavio supratimą, apie Dievo buvimą mūsų širdyse.

Man dažnai tenka važiuoti tarp miestinių autobusų. Širdyje ramu ir gera — aš važiuoju pas

tėvus. Ir tą vakarą, įlipusi į autobusą, patogiai atsisėdau. Už lango krito lietaus lašai. Netoliese sėdėjo invalidas. Autobuse keleivių buvo nedaug. O tą žmogų jau buvau mačiusi mieste, prašantį išmaldos. Iš jo nerišlaus murmėjimo supratau, kad jis džiaugėsi, bandė kažką sakyti, tačiau mes, atbukę ir įlindę į savo kiautus, nenorėjome parodyti jokio dėmesio. O būtų užtekę nuoširdžios šypsenos. Tačiau šio žmogaus veido išraiška buvo visai kitokia negu dieną — jis džiaugėsi. Įlipus vairuotojui, kišo jam sulamdytus litus, prašydamas nuvežti į Kauną. Vairuotojas jį išmetė iš autobuso, prieš nosį uždarydamas duris. O šis, ir taip gyvenimo nuskriaustas žmogus, bandė sužinoti, kada gi bus kitas autobusas į tą išsvajotą Kauną. Ar žmogus turi teisę žeminti kitą žmogų? Jau per daug mūsų gyvenime tokių klausimų. Čia papasakojau tik eilinį nutikimą eilinėje autobusų stotyje. O kiek yra kasdien skriaudžiamų ir niekinamų!

Atrodo, mūsų visuomenėje pagarbą gali užsirtarnauti tik grubumu ir nežmonišku šaltumu. Atgimimo laikotarpiu mes tik kalbėjome apie meilę, tikėjimą ir viltį, kad jiems nebeliko vietos mūsų širdyse. Bažnyčios buvo pilnos žmonių, laisvamaniai ir visai netikintys karštai tikinčiais krikščioniais. Mada praėjo. Ir vėl verkia Rūpintojėlis pakelėse, vėl liūdesio išvagotas veidas. Atšalę širdys, atbukęs protas.

Tą vakarą autobuse tylėjau ir aš. Bijojau... nesupras, išjuoks. Koks gilus mumyse bandos jausmas. Ir vėl tas pats klausimas. Ar dėl to, kad esame masė, galime žeminti tuos, kurie yra kitokie? Keista, tačiau šie žmonės nesipriešina, nepriekaištauja. Ramiai, nuleidę galvas, žmonių patyčias priima, tarsi visai suprantamą dalyką, likimo smūgį, Dievo siųstą išbandymą.

Žiaurus gyvenimas, o dar žiauresni žmonės. Tai ir einame per gyvenimą, sėdami skausmą ir neviltį. Šliaužiam, nesuvokdami, kad esame apgailėtinos, nieko nevertos ir tik Dievo mylimos būtybės, kalbančios apie meilę ir nežinančios, kas ji yra.

Su nuoširdžia pagarba

Odeta Brunovaitė

■ Klaipėdoje jau veikia Telšių vyskupijos Dvasinės pagalbos jaunimui centras, kurio sumanytojas ir pradininkas torontietis kun. Edis Putrimas, buv. Vasario 16 gimnazijos kapelionas, daugelio jaunimo stovyklų vadovas.

Paruošė MARIJA A. JURKUTĖ

MARIJAMPOLĖS NAUJOS GATVĖS PRIMINS IŠNYKUSIUS SŪDUVOS KAIMUS

Marijampolės miesto taryba savo sesijoje suteikė vardus naujoms miesto gatvėms.

Įamžintas žymaus lietuvių mokslininko Algirdo Juliaus Greimo atminimas. A. J. Greimas, Rygiškių Jono gimnazijos auklėtinis, savo Tėvynę vėliau garsino semiotikos darbais Prancūzijoje.

Ištiesta epocha Lietuvos aviacijos istorijoje — brigados generolo, lėktuvų konstruktoriaus Antano Gustaičio darbai. Jis, kaip ir Pranas Dovydaitis, ateitininkų kūrėjas, profesorius, žurnalų leidėjas, taip pat baigė tą pačią Rygiškių Jono gimnaziją. Nuo šiol ir jų vardais vadinsis dvi miesto gatvės.

Gatvės pavadintos ir Tauro apygardos kūrėjo kunigo A. Yliaus bei dviejų šios apygardos vadų Z. Drungos ir A. Baltūsio vardais.

Naujos miesto gatvės pavadintos jau išnykusių Sūduvos kaimų Budavisko, Išdagėlių, Šarkaičių, Panausupio, Užuganų, Pavasakės, Raudonųjų šaltinių, Juodųjų šaltinių, Ringovėlės vardais.

Svarstyta ir Kosmonautų gatvės pakeitimo R. Stankevičiaus vardu bei L. Giros pakeitimo Bergiš Gladbacho vardu klausimas. Marijampoliečiai draugauja su Vokietijos miestu Bergiš Gladbachu, o marijampolietis lakūnas bandytojas R. Stankevičius buvo realus kandidatas į Sovietų Rusijos kosmonautus. (Lietuvos aidas Nr. 228)

SKURSTAME

Socialinių mokslų daktaro Antano Petrausko duomenimis, penktadalio Lietuvos gyventojų pa-

jamos yra mažesnės negu valdžios nustatytas minimalus gyvenimo lygis. Darbo ir socialinių tyrimų institutas teigia, kad minimaliam gyvenimo lygiui garantuoti kiekvienam šeimos nariui reikėtų 268 Lt per mėnesį. Deja, šiuo metu oficialus minimalus gyvenimo lygis yra tik 70 litų per mėnesį (nuo spalio 1 d. — 80 Lt.). Tai yra net 3,8 karto mažiau nei skaičiuojamas MGL.

Akivaizdų Lietuvos gyventojų nuskurdimą parodo jų vartojamų išlaidų struktūra. Lietuvoje 1989-1991 m. šeimų vartojamųjų išlaidų struktūroje išlaidos maistui sudarė 33,9-38,3 proc. visų pajamų, o nuo 1992 m. iki šiol jos svyruoja nuo 57 iki 61,7 proc. Žodžiu, jau ketvirtį metų didelė Lietuvos gyventojų dalis gyvena tik tam, kad valgytų. Pasak A. Petrausko, dviem turtingiausiems visuomenės sluoksniams, t.y. dvidešimčiai procentų turtingųjų, atitenka 42,8 proc. visų gyventojams mokamų piniginių pajamų. Tuo tarpu 20 proc. skurdžių tenka vos 6,6 proc. visų pajamų. Nuolatinis skurdas veda žmones prie savižudybių. Dabar per 40 dienų nusižudo tiek žmonių, kiek šio amžiaus trečiąjį dešimtmetį nusižudydavo per metus. Paskutiniaisiais metais mirtingumas Lietuvoje padidėjo 21 proc., o gimstamumas sumažėjo 17 proc. Vis labiau mažėja vidutinė Lietuvos gyventojų gyvenimo trukmė. Nuo šių metų sausio 1-sios pradėtas ilginti pensinis amžius. Dabar jau du trečdaliai Lietuvos vyrų ir moterų miršta, nesulaukę 60 metų. Tuo tarpu toliau didinamos valstybės valdymo išlaidos. Seimas “pataisė” šių metų valstybės biudžetą, padidindamas valdymo išlaidas 12 mln. litų. Tuo pačiu Seimas, šiemet jau keturis kartus “taisęs” Valstybės biudžetą, sumažino išlaidas sveikatos apsaugai 400 tūkst. litų. (XXI amžius Nr. 65)

GEDIMINO PAMINKLAS BUS LIEJAMAS TALINE

Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino paminklas bus liejamas Talino “ARS-Monumental” liejykloje. Paminklo gamyba Estijoje kainuos beveik 100 tūkst. Lt pigiau nei Lietuvoje.

Vyriausybė, atsižvelgdama į tai, kad paminklas statomas iš suaukotų lėšų ir valstybės skirtos bronzos, išimties tvarka leido be maito išvežti į Estiją 15 tonų bronzos.

Vytauto Kašubos sukurtą Vilniaus ikūrėjo Gedimino paminklą planuojama pastatyti Vilniuje metų viduryje.

Skulptorius Mindaugas Šnipas sako, jog Taline bus išlietas kunigaikštis Gediminas ir jo žirgas. Šiomis dienomis į Estijos sostinę turėtų būti išvežtos Gedimino figūros formos. Iš bronzos išlietos figūros turėtų būti atgabentos į Vilnių birželio mėnesį.

Lietuvoje paminklo liejimas kainuotų apie 400 tūkst. Lt, o Estijoje — daugiau nei 200 tūkst. Lt. Su transporto išlaidomis nuliejimas kainuos apie 300 tūkst. Lt. (Lietuvos aidas Nr. 229)

DR. JONO BASANAVIČIAUS PAMINKLAS STOVĖS VILKAVIŠKIO CENTRE

Mintis pagrindinėje Vilkaviškio aikštėje, pavadintoje Atgimimo vardu, pastatyti paminklą lietuvių tautos patriarchui dr. Jonui Basanavičiui puoselėjama nuo Atgimimo pradžios. Žmonės auکوjo, kiek kas galėjo, bet, keičiantis ekonominėms sąlygoms, iš suaukotų tūkstančių rublių liko keli šimtai litų.

Šiuo metu paminklui iš Ukrainos jau pagabentas į Vilniaus paminklų dirbtuves. Buvo galima pradėti tašyti, tačiau, pasak rajono mero Jono Mečio, vis derėtasi dėl darbo kainos, nėra savivaldybėje tokių didžiulių lėšų, kokių užsipašė meistrai, neturi iš kur imti. Pagaliau susitarta mokėti dalimis — kiekvieną mėnesį po 10 tūkst. Lt. Visas darbas kainuos daugiau kaip 200 tūkst. Lt. Pusę sumos žada dengti Marijampolės apskritis. Juk Lietuvoje dar nėra J. Basanavičiui deramo paminklo, todėl jo pastatymas turėtų būti visos Lietuvos žmonių garbės reikalas.

Tašymo darbus planuojama baigti kitą vasarą. Tada bus rekonstruojama aikštė, kur stovės J. Basanavičiaus paminklas. (Lietuvos aidas Nr. 231)

TUBERKULIOZĖS PAVOJUS

Sveikatos apsaugos ministerijos Medicinos skyriaus konsultantė B. Grinbergienė teigia, kad Lietuvoje grėsmingai plinta tuberkuliozė. Pasak jos, 1980 metais buvo išaiškinta 1310 šia liga sergančių žmonių, o 1994 metais iš viso buvo 8928 tuberkulioze sergantys žmonės. Lietuvoje daugiausia sergama plaučių bei kvėpavimo organų tu-

berkulioze.

Gydytojai atkreipia dėmesį, kad labai trūksta lėšų tuberkulioze sergančių žmonių maistui ir medikamentams. (XXI amžius Nr. 83)

IŠ PASIPRIEŠINIMO ISTORIJOS

Visuomenė dar nedaug žino apie pagrindinį žurnalą „Aušra“,ėjusį nuo 1975 m. iki Sąjūdžio. Šiomet nuo jo pradžios sukanka 20 metų. Šis anti-komunistinis leidinys be išlygų priešinosi okupantų ideologijai ir režimui. Drauge su „Katalikų Bažnyčios Kronika“ ir kitais pagrindžio leidiniais jis gynė valstybingumą, kultūrą, žadino tautinio atgimimo nuotaikas.

Žurnalo idėja kilo Amerikoje, kunigas Pranciškus Račiūnas ją parvežė į Lietuvą. Viename aktyvesnių kunigų susitikime ir buvo nutarta leisti tautinį politinį leidinį kaip J. Basanavičiaus „Aušros“ tęsą, netgi tęsiant jos numeraciją.

Lietuvoje suredaguota ir mašinėlė spausdinta „Aušra“ pasiekdavo Vakarus, kur JAV akademinė skautų „Vyčių“ leidykla leido atskirais tomiais (išėjo septyni tomiai). Iš ten žurnalas vėl grįždavo į Lietuvą. Jo medžiaga naudojosi Vatikano, „Laisvosios Europos“ ir kitos stotys.

Pirmuosius keturis numerius redagavo kun. Sigitas Tamkevičius, vėlesnius — kun. Lionginas Kunevičius. Iš viso išėjo 56 numeriai. Taigi daugiausia jėgų leidiniui atidavė kun. Lionginas Kunevičius (1932-1994), dirbęs nuolatos persekiojamas KGB. Gelbėjo gera konspiracija — per 13 metų leidėjas KGB agentų nebuvo susektas.

„Aušros“ redaktorius priklausė tam kunigų sluoksniui, kuris nėjo į kompromisus su okupantais, todėl patyrė daugelį tos valdžios nuobaudų: buvo blaškomas po parapijas, bandyta iš jo atimti kunigo darbo pažymėjimą, buvo pasiūstas kareiviauti į sovietų armiją. Apie savo gyvenimą ir veiklą kunigas L. Kunevičius yra parašęs prisiminimus.

„Aušros“ 20 metų sukakties minėjimas įvyko Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčios salėje. (Lietuvos aidas Nr. 227)

SOCIALISTAI REMTINI SEIMO NARIAI

Lietuvos sostinėje jau nebėra nė vienos valgyklos ar užkandinės, kurioje galima būtų papie-

tauti už penkis litus. Vienintelė valgykla, kur galima pavalgyti už tokią sumą, yra Seime. Visa bėda, kad į jį patekti gali tik turintys Seimo nario pažymėjimą... (XXI amžius Nr. 83)

GATVĖ, BUVUSI TREMIAMŲ ŽMONIŲ LIUDININKE, PAVADINTA A. BORISEVIČIAUS VARDU

Kazlų Rūdoje (Marijampolės r.) prieš karą buvusi Bažnyčios gatvė, o sovietmečiu tapusi Stoties, dabar rajono tarybos sprendimu pavadinta vyskupo Vincento Borisevičiaus vardu.

Gatvė taip pervadinta neatsitiktinai. Ji yra netoli geležinkelio stoties, iš kurios sovietmečiu buvo Sibiran tremiami žmonės.

Pirmą kartą gatvės pavadinimą bandyta pakeisti prieš keletą metų. Tačiau pirmasis bandymas nepavyko, prieš siūlomą pavadinimą buvo nuteikti net gatvės gyventojai.

Šiais metais klausimas apie gatvės pavadinimo keitimą vėl prisimintas. Šį kartą balsuojant iš 20 rajono tarybos narių susilaikė tik du. Taigi nuo šiol buvusio Stoties gatvė vadinsis vysk. V. Borisevičiaus vardu. (Lietuvos aidas Nr. 231)

LIŪDNA STATISTIKA

Statistikos departamento duomenimis, kasdien Lietuvoje nusižudo 5 žmonės. Savižudybių vis daugėja: pernai nusižudė 76 proc. daugiau žmonių nei 1990. Vyrų nusižudo 5,5 karto daugiau nei moterų, o kaime vyrai žudosi beveik du kartus dažniau negu mieste. Vyrų savižudybių skaičius Lietuvoje (100.000 gyventojų tenka 81,9) — didžiausias Europoje. Jeigu 1992 m. iš viso nusižudė 1023 vyrai ir 271 moteris, tai pernai šie skaičiai sudarė jau 1441 ir 262. Nežiūrint šių baisių skaičių, Lietuvoje nėra nė vieno gyvenimo krizių įveikimo centro, net neužsimenama apie išgelbėtų savižudžių reabilitaciją. (XXI amžius Nr. 65)

VOKIETIJOS DOVANA TOMUI MANUI

Lietuvos kultūros ministerijoje įvykusioje spaudos konferencijoje buvo pristatyta įkurta ne

pelno organizacija — Tomo Mano kultūros centras, kurio tikslas — globoti ir puoselėti rašytojo ir jo šeimos humanistinį palikimą, skatinti Baltijos ir Europos šalių mokslininkų bei menininkų kontaktus. Centro steigėjai — Kultūros ministerija, Klaipėdos universitetas ir Neringos miesto taryba. Ateityje šį centrą turėtų remti ir Atviros Lietuvos fondas.

Vokietijos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje Reinhardas Krausas kultūros ministrui Juozui Nekrošiui įteikė 100 tūkstančių Vokietijos markių čekį (pasak ambasadoriaus, šie pinigai gauti iš Vokietijos darbininkų), skirtą T. Mano vasarnamiui Nidoje restauruoti. Restauravimo projektą T. Mano kultūros centro organizatoriai parengė prieš trejus metus. Vasarnamis deramai nebuvo restauruotas nuo Antrojo pasaulinio karo. Numatyta, kad iki pavasario vasarnamyje bus atstatytos autentiškos verandos, langų, lubų, grindų bei durų konstrukcijos, pastatas turi būti pritaikytas Tomo Mano kultūros centro veiklai. (Apžvalga Nr. 45)

SUTAPIMAI TIK TRUKDO

Mažeikiuose gyvena du Arūnai Undžiai — vienas ju sulaukytas kaip aferistas, o kitas, dvylika metų už pirmąjį vyresnis, dirba akcinėje bendrovėje “Būtingės nafta” vairuotoju. Nesusipratimai prasidėjo tada, kai Mažeikių rajono policija susidomėjo 1973 metais gimusio Arūno Undžio veikla. Jis jau buvo teistas už vagystes, grobimą ir svetimo turto užvaldymą apgaulės būdu. Pastaruoju metu šiam A. Undžiui iškelta baudžiamoji byla už tai, kad jis siūlydavo Žemaitijos gyventojams dyzelinį kurą, pasiimdavo pinigus ir po to dingdavo.

Apgautieji žmonės pagal telefono abonentų knygą surado kitą Arūną Undžį ir kai kurie jų nenorėjo nė girdėti, kad tai tik nelaimingas pavardžių sutapimas. Pasak niekuo dėto “Būtingės naftos” vairuotojo, pašlijo santykiai su bendradarbiais, giminaičiais ir pažįstamais. (Lietuvos rytas Nr. 289)

MOTERS SUKŪRIMAS

Senose sanskrito knygoje parašyta, kad vieną dieną Dievas, pasaulio Kūrėjas, norėdamas sukurti vyrui draugę, ilgai ilgai mąstė, iš ko ją padaryti. Staiga nušvito dieviškasis veidas: "Žinau, iš ko ją padarysiu", — tarė Dievas.

Jis paėmė lapo lengvumą ir stirmos žvilgsnį, saulės spindulio linksmumą ir ūkanos ašarą; pridėjo vėjo nepastovumą ir kiškio baukštumą, povo tuštybę ir rūko švelnumą. Ir dar deimanto kietumą bei medaus saldumą, tigro narsą ir ugnies karštį, snaigės trapumą ir ledo šaltumą.

Visa tai sumaišęs, Dievas sukūrė moterį, ją atidavė vyrui ir, mįslingai šypsodamasis, nuėjo.

Naujos kai kurių žodžių reikšmės

Alpės — alpstančios moterys.

Alpinistas — dažnai alpstantis žmogus.

Alūnas — alaus mėgėjas.

Angliškas — pieštas anglimi.

Antibiotikai — vaistai nuo baimės.

Antrametis — antrą žmoną metęs.

Antrokas — prieš roko muziką nusistatęs žmogus.

Apatinukas — apatijos sūnus.

Apsikaulinti — nusipirkti kiaulę.

Artikelis — artimiausias kelias.

Aspirantas — aspirino vartotojas.

Ataušti — vėl išaušti.

Atlieka — atsilikęs nuo pagrindinės grupės bėgikas.

Atsivesti — išsituoti.

Avėti — palengva virsti avim.

Bambukas — amžinai nepatenkintas, bambantis.

Baravykauoti — vaikščioti į alaus barą.

Baritonas — tonas, kuriuo baramasi.

Baterija — batų parduotuvė.

Bijūnas — visko bijantis žmogus.

Bruknė — per prievartą brukama prekė.

Čekistas — čekių išrašinėtojas ar supirkinėtojas.

Čiaudėti — itališkai atsiveikinti.

Daboklė — vaiko auklė.

Darbymetis — darbo metimas, nutraukimas.

Derybos — instrumentų derinimas.

Diktatorius — mokytojas, skaitantis diktantą.

Ekskursantas — pašalintas iš kursų.

Galvosūkis — alkoholinis gėrimas.

Grūdinimasis — apsirūpinimas grūdais.

Įkaitinti — padaryti įkaitu.

Ilgaplaukis — ilgų distancijų plaukikas.

Imtynininkas — kyšius imantis žmogus.

Išdavikas — žmogus, išduodantis prekes arba rūbinėje drabužius.

Iškauyti — išimti iš mėsos kaulus.

Išgenėti — išvaikyti genius.

Išsilavinimas — ugniakalnio išsiveržimas.

Išvaduoti — daryti išvadas.

Javai — JAV gyventojai.

Jungtukas — santuokų rūmų darbuotojas; vestuvinis žiedas.

■ 1995 m. kalėdinė eglė, pastatyta ir papuošta Šv. Petro aikštėje Vatikane, buvo atvežta iš Bavarijos girių. Ją dovanojo kunigaikštienė Gloria Thurn und Taxis, gyvenanti Regensburgo vyskupijoje. Šią eglę į Romą atlydėjo Regensburgo vyskupijos delegacija, vadovaujama vyskupo Max Muller.

■ Mons. J. Antanavičiaus nuomone, Panevėžio katedros parapija yra viena iš daugiausia vyskupi-
joje davusių kunigų. Daugiausia pašaukimų yra iš
ministrantų, t.y. patarnaujančių Mišioms.

■ Spalio 5 d. pop. Jonas Paulius II pasakė kalbą
Jungtinių Tautų visumos posėdžio 50-oje sesijoje.
Joje popiežius gvildeno bendražmogiškojo pavel-
do, pagarbos skirtybėms, laisvės ir moralės klau-
simus. Kalbėdamas apie šiame šimtmete pažei-
stas tautų teises, paminėjo ir neteisėtą Baltijos vals-
tybių įjungimą į Sovietų Sąjungą. “Visuotinėje
žmogaus teisių deklaracijoje”, priuntoje 1948 m.,
įtikinančiai kalbama apie žmogaus teises, tačiau
tautų teisės dar nėra patenkinamai aptartos jokioje
tarptautinėje sutartyje.

■ Rugsėjo 26 d. Vilniuje, Lietuvos menininkų
rūmuose, buvo iškilingai paminėtos kan. Mika-
lojaus Daukšos versto “Katekizmo” 400-sios meti-
nės. Tai buvo pirmoji lietuviška (ir katalikiška)
knyga, išleista Didžiojoje Lietuvos kunigaikštijoje.

■ TWA lėktuvo “Shepherd I”, kuriuo iš JAV į
Romą grįžo spalio 8 d. pop. Jonas Paulius II su sa-
vo palyda, skridimo tarnybos vadove buvo lietuvių
kilmės Virginia Jakstas Kelly. Ji atsisveikindama
pasakė lietuviškai: “Šv. Tėve, Šv. Tėve”. Į tai
popiežius atsakė irgi lietuviškai: “Lietuva, Lietu-
va”. Dar pridūrė: “Tegu būna pagarbintas Jėzus
Kristus”.

■ Kun. Konstantinas Gulbinas, kapucinas, gyve-
nęs Vokietijoje ir besidarbuojęs lietuvių sielo-
vadoje, šį rudenį dalyvavo kapucinų vienuolių su-
važiavime Romoje ir buvo priimtas pop. Jono Pau-
liaus II audiencijoje.

■ Nedidelė Grozno, Čėčenijoje katalikų ben-
druomenė tapo karo tarp Rusijos ir Čėčenijos au-

ka: artilerijos sviediniai sugriovė jų bažnyčią. Dve-
jus metus šiai katalikų bendruomenei vadovavo
lenkas kun. Bronislaw Czaplicki.

■ Visą liepos mėnesį Berčiunuose, netoli Panevė-
žio, vyko dvi ateitininkų stovyklos: didžioji, suor-
ganizuota ateitininkų federacijos, ir mažoji, su-
ręngta Panevėžio vyskupijos ateitininkų. Iš viso
čia stovyklavo apie 700 ateitininkų.

■ Prel. Jonas Kučingis, gyvenęs Los Angeles,
CA, paskutiniuoju metu keletą kartų lankęsis Lie-
tuvoje, išleido savo atsiminimų knygą “Mano
gyvenimo takais”.

■ Baltimorės kard. William Keeler rugpj. mėn.
paskyrė kun. Kazimierą Pūgevičių Šv. Alfonso
par. klebono pavaduotoju, įgaliodamas rūpintis
Baltimorės arkivyskupijos lietuvių dvasiniais rei-
kalais.

■ Kryžių kalne buvo pastatytas iš JAV nuo amba-
sadoriaus Stasio Lozoraičio kapo Putname atve-
žtas lietuviškas kryžius. Jį pašventino Vatikano
nuncijus arkiv. J. M. Garcia. Tuo pasirūpino velio-
nio našlė Daniela.

■ Vatikano katalikiškojo auklėjimo kongregacija-
taryba paskyrė Vyskupą Paulių Baltakį ir prof. kun.
A. Rubšį iš Niujorko Lietuvos kunigų seminarijų
vizitatoriais. Jie šią pareigą atliko 1995 m. spalio ir
lapkričio mėn. Aplankė Vilniaus, Kauno ir Telšių
kunigų seminarias.

■ Telšių vysk. A.Vaičius rugsėjo 24 d. Varniuose
atšventino 1740 m. statytą Šv. Aleksandro bažny-
čią. Bolševikų okupacijos metu ji buvo paversta
sandėliu.

■ Lietuvių katalikų mokslo akademija rugsėjo 29
d. Kaune paminėjo prel. Adomo Dambrausko-
Jakšto 135 m. gimimo sukaktį. Ta proga buvo
panagrinėta šakota jo veikla matematikos, teologi-
jos, filosofijos ir literatūros srityse.

■ Katechetikos centro leidykla, vadovaujama sės.
Aušros Karaliūtės, šiems mokslo metams išleido
du naujus tikybos vadovėlius, parengtus Lietuvoje:
“Kristus vakar ir šiandien” ir “Ateik, Šventoji
Dvasia”.

■ Buvęs Londono anglikonų vysk. Graham Leo-
nard, neseniai priėmęs katalikų tikėjimą, pareiškė,
jog ekumeninis dialogas tarp Romos katalikų ir
Anglijos anglikonų Bažnyčių, visuotiniam an-

glikonų sinodui pritarus moterų ordinacijai (šventimui į kunigus), nebenturi ateities.

■ Vašingtone, JAV Vyskupų konferencijos būstinėje, lapkričio 17 d. imigrantų ir tremtinių sielovados globojami, tarėsi JAV gyvenančių Rytų Europos kilmės katalikų sielovados ryšininkai. Dalyvavo devynių tautybių (čekų, rumunų, ukrainiečių, lenkų, albanų, vengrų, kroatų, slovakų ir lietuvių) atstovai. Lietuvių sielovada atstovavo kun. A. Saulaitis SJ iš Čikagos ir Janina Čikotienė iš Vašingtono.

■ Ketvirtadalis visų JAV katalikų yra lenkų kilmės. Jie turi čia 598 parapijas. Kiek šiuo metu tebėra lietuviškų parapijų iš neseniai buvusių daugiau kaip 120?

■ Spalio mėn. viduryje Panevėžyje ir visoje Panevėžio vyskupijoje buvo paminėta vysk. Kaz. Paltaroko 120 m. gimimo sukaktis. Tai vienintelis Lietuvos vyskupas, bolševikmečiu galėjęs eiti savo pareigas. Jo minėjime pagrindines kalbas, nušviečiančias šio garbingo vyskupo asmenį, pasakė dabartinis Panevėžio vysk. Juozas Preikšas, buvęs vysk. K. Paltaroko kancleris mons. Jonas Juodelis ir dabartinis katedros klebonas mons. J. Antanavičius.

■ Prel. dr. J. Prunskis “Dienovidžiui”, jo red. Al-donos Žemaitytės lankymosi JAV proga, įteikė 500 dol. paramą.

■ Prof. kun. Paulius Rabikauskas SJ, Romos Grigaliaus universiteto istorijos fakulteto dekanas, pagerbimas 75 m. amžiaus sukakties proga buvo surengtas spalio 14 d. Vilniuje, Šv. Kazimiero bažnyčioje.

■ Vysk. Hansas Dumpys lapkričio 19 d. dalyvavo Vilniuje restauruotos evangelikų liuteronų bažnyčios šventinimo iškilmėse ir atstovavo lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčiai išeivijoje.

■ Vengrijos vyskupų konferencijos pirm. arkiv. Istvan Seregely žodžiais, nors Vengrijoje jau šešeri metai yra religijos laisvė, Bažnyčia vis dar susiduria su dideliu kunigų trūkumu, ypač kaimų vietovėse.

■ Lietuvos vyskupų konferencija, susipažinusi su vyriausybės pavedimu paruoštu dokumentu apie šeimą, prezidentui, seimui ir vyriausybei pareiškė, kad ten pareikšta šeimos samprata yra visiškai ne-

suderinama su krikščionišku šeimos esmės supratimu. Naujam ir geram šeimos politikos aptarimui Lietuvos vyskupų konferencija prašo vyriausybę sudaryti platesnę darbo grupę, kurioje galėtų dalyvauti katalikų Bažnyčia bei tų visuomeninių organizacijų atstovai, kurie dirba šeimos labui, globoja nelaimingas šeimas.

■ Prel. dr. Juozas Prunskis visas savo parašytas 35 knygas ir brošiūras išsiuntė į Vytauto didžiojo universiteto biblioteką Kaune.

■ Eucharistinio Jėzaus seserų kongregacija, sėkmingai veikusi bolševikmečiu Lietuvoje, dabar turi 113 narių. Dauguma seserų nesiekia 40 m. amžiaus, yra baigusios aukštesnįjį mokslą, kai kurios dar studijuoja. Per 82-ąją seimą Lietuvos Vyčių fondas bei kiti suaukojo daugiau kaip 2000 dol. šių vienuolių reikalam.

■ Prel. Mykolas Krupavičiaus 25 m. mirties sukaktis buvo paminėta 1995 m. rudenį Clevelando “Tėvynės garsų” radijo programoje.

■ 1995 m. Santarvės premijos laureatu išrinktas Vilniaus arkikatedros bazilikos klebonas mons. Kazimieras Vasiliauskas. Premija jam paskirta už taikos ir santarvės misiją, kurią jis vykdo jau daug metų. Premija buvo įteikta gruodžio 22 d.

■ Prel. Stanislovas Kiškis, bolševikmečiu kalintas Rusijoje, buvęs Kaišiadorių vyskupo kancleris, mirė rugsėjo 25 d.

■ Kun. Antanas Saulaitis SJ ir adv. Povilas Žumbakis gruodžio 9 d. Čikagoje, Jaunimo centro kavinėje, skaitė paskaitas lietuvių visuomenei apie Lietuvos teisę: pirmasis į ją pažiūrėdamas iš filosofinės bei krikščioniškosios pusės, antrasis — iš praktiškosios.

■ Prel. Juozo Prunskio premija, skiriama už religinių idealų vystymą spaudoje už 1994 m. paskirta Lietuvoje leidžiamam žurnalui “Katalikų pasaulis”.

■ Vilniuje spalio 21 d. įvyko Vilniaus arkivyskupijos ateitininkų diena, kurioje dalyvavo apie 50 moksleivių, studentų ir sendraugių. Dieną pradėjo kun. Gintaras Grušas šv. Mišiomis, o paskui dalyviai aptarė arkivyskupijos ateitininkų veiklos uždavinius ir problemas.

Juozas M.

Šis „Laiškų lietuviams“ numeris iliustruotas Algimanto Kezio nuotraukomis iš jo 1995 m. išleistos knygos „Grįžtamų paukščių preliudijos“. Arvydas Reneckis, supažindindams skaitytojus su šia knyga, rašo:

„Grįžtančių paukščių preliudijos — tai antrasis autoriaus fotografijų leidinys apie grįžimą į Lietuvą. Pirmoji įspūdių knyga per trumpą turistinį apsilankymą tėvynėje Lithuania — Through the Wall (Lietuva pro sieną) buvo išleista prieš dešimtį metų (1985) JAV. Stilistiškai sunku būtų palyginti šiuos du leidinius — jie be galo skirtingi. Fotografijų nepanašumas ir ta pati jų tema leidžia pajusti laiką kaip fotografijos meno magiją. „Lietuva pro sieną“ vien dokumentinės fotografijos priemonėmis fiksuoja sovietinę Lietuvą — tėvynę, kurią autorius išvysta po keturių dešimtmečių. Realistinis pradas čia toks stiprus, kad kiekvieną vaizdą tarsi dokumentiniame filme autorius palydi išsamiu komentaru. Į šios knygos realizmą atkreipė dėmesį ne vien kolekcionieriai ir vaizduojamojo meno mėgėjai. „Lietuva pro sieną“ tuometinės cenzūros požiūriu tapo draudžiamu leidiniu, o jos autorius valdžios nurodymu — nepageidujamu, nebeįsileidžiamu į tėvynę asmeniu.

Prabėgęs laikas daug ką pakeitė. Po dešimtmečio pasirodančios Grįžtančių paukščių preliudijos — meniškas susimąstymo akimirksnis, minties ir jausmo refleksijų rinkinys. Dvigubomis ekspozicijomis sustingdyto laiko atspindžiai čia reiškia tik vien vaizdinėmis priemonėmis teperteikiamas idėjas. Jei šalia šių nuotraukų ir atsirastų tekstas, jis tegalėtų būti poezija. Dokumentiškumo, netgi realizmo šioje knygoje beveik nebelyti. Nors, žiūrėdami šias nuotraukas, galime lengvai atpažinti senųjų lietuvių sodybų Rumšiškėse siluetus, Vilniaus senamiesčio fragmentus, Universiteto skliautus, Baltijos pakrančių kopas, senosios ir naujosios Lietuvos architektūros linijas... kur kas svarbiau čia visur ir vėl yra ne patys objektai, o jų formuojama erdvė, linijos, šviesos ir šešėliai, pro kuriuos sklinda autoriaus refleksija”.

Korektūros klaidos atitaisymas:

Trečiame viršelio puslapyje (sausio mėn.) įsivėlė nemaloni korektūros klaida.

Balfo adresą turi būti toks: BALFAS, 2558 W. 69th St., Chicago, IL 60629.

Atsiprašome.

Nuoširdžiai dėkojame „Laiškų lietuviams“ rėmėjams

1,000 **dol.** auکوjo Lietuvos Fondas

80 **dol.** auکوjo Ona Prancėvičiūtė.

50 **dol.** auکوjo R. Ragas.

35 **dol.** auکوjo S. Kalvaitis.

Po 30 **dol.** auکوjo: S. Jakubonis, J. Giedraitis, J. Vailokaitienė.

Po 25 **dol.** auکوjo: E. Baratkus, J. Mikaila, A. Jasmantienė.

Po 20 **dol.** auکوjo: O. Remeikis, E. Sodienė, I. Labanauskas, J. Žemaitis, A. Balčytis, J. Klimaitis.

Po 15 **dol.** auکوjo: D. Urbutienė, I. Ignaitis, A. Januška, K. Razauskas, H. Milaknis, A. Rimas, A. Petrašiūnas, S. Pumputis, L. Velūnas.

Po 10 **dol.** auکوjo: B. Harris, J. Ališauskas, A. Laniauskas, B. Jakniūnas, S. Kavaliūnas, V. Gudaitis, J. Mikulionis, O. Dovydaitis, V. Kezinaitis, S. Storkas, E. Ažerūnas, J. Radas, P. Stočkus, S. Keženius, S. Jelionienė, E. Mažonas, V. Leščinskis, K. Žebrauskas.

LAIŠKAI LIETUVIAMS—Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius—Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas—Algirdas Paliokas, SJ. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užbalienė. Techn. redaktorius—dr. Jonas Boguta. Administratorė—Marija A. Jurkutė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. FAX (312) 737-0486. „Draugo“ spaustuvė. Metinė prenumerata—15 **dol.**, atskiras numeris—1,50 **dol.**